

ROBERTO RODRÍGUEZ MENÉNDEZ

Kígyós karkötő

ELBESZÉLÉSEK

Z-füzetek/108

ROBERTO RODRÍGUEZ MENÉNDEZ

Kígyós karkötő

ELBESZÉLÉSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/108

Készült a Magyar-Kubai Baráti Társaság támogatásával

Sorozatszerkesztő:

SIMOR ANDRÁS

Fordította:

DOBOS ÉVA

SIMOR ANDRÁS

SIMOR PÉTER

Tipográfia:

DOMJÁN ISTVÁN

© Roberto Rodríguez Menéndez

Anyámnak, aki hallotta ezeknek
az elbeszéléseknek a csöndjét, mialatt derűsen várta a halált.

Nem láthatod, ki vagy,
csak árnyékodat látod.
Rabindranath Tagore

Elbeszélések a Rendkívüli Időszakról

Roberto Rodríguez Menéndez első verseskönyve, a *Virágok forradalmat záporoznak* 1971-ben jelent meg. Az 1944-ben született költő, író, újságíró tizenhárom év múlva adta ki második verseskönyvét, a *Jó idő fuvallata* című kötetet. Ezt követően három dokumentum-könyvet publikált, majd 1999-ben egy jelentős interjúkötettel, a *Meglepetések játékaival* jelentkezett. Közben a kubai rádió munkatársaként számos rádiójátékot írt, önálló műveket és feldolgozásokat. Sok műfajban dolgozó szerző tehát Roberto Rodríguez Menéndez, akinek ezúttal elbeszéléseiből mutatunk be néhányat a *Z-füzetek* terjedelmi lehetőségein belül.

Ezek az írások 1990 után születtek. A Szovjetunió megszűnése után a magára maradt Kuba a Rendkívüli Időszak bevezetésével válaszolt a váratlan történelmi kihívásra. E sorok írója egy kubai halászfaluban hallgatta végig Fidel Castro híres beszédét, amelyben népét arra figyelmeztette, bekövetkezhet, egy napon arra kell ébredniük, hogy megszűnik a Szovjetunió, ám hozzátette, Kuba akkor is tovább halad az 1959-ben választott úton.

Roberto Rodríguez Menéndez éppen azért, mert ezt a történelmi kihívást vállalta, nem riadt vissza attól, hogy a Rendkívüli Időszak nehéz és bonyolult világát ábrázolja. Írásaiban megjelennek a sorban állók, a testüket áruló *jineterák*, még a tutajon tengerre szállók is. Eszébe sem jut, hogy bármit is elhallgasson, a valóságot mutatja meg, szépítés nélkül, nyersen, ám ugyanakkor sok humorral, nyelvi leleménnyel. Művészi erényei abból is táplálkoznak, hogy ízig-vérig elkötelezett író.

Hogyan mutatkozik meg írásaiban ez az elkötelezettség?

A *Video vagy video* című írásban például úgy, hogy fergeteges szatírát rajzol a Miami-ból érkező Fefitát ünneplő emberekről, és ítéletét a főhős kutyájával mondatja ki, aki egészséges fogaival szétroppantja az ajándék műcsontot, mintha az észak-amerikai csodát roppantaná szét. A *Rendkívüli Időszakban megjelent nő vagy a világ legnagyobb revolvere* című elbeszélés főhőse semmilyen szánalmat nem érez hajdani szerelme iránt, aki félig forradalmár, félig anarchista milicista nőből nem igazi forradalmárrá lett, hanem közönséges bajkeverővé, és elbukott a Rendkívüli Időszak embert próbáló éveiben. „Leginkább az dühített, hogy már reggel elfogott a vágó: de jó lenne ma kenyeret enni paradicsommal” – gondolja az

elbeszélés férfi főhőse, amikor a rendőrség elviszi egykori szerelmét, a kenyérbolt előtt utcai verekedést provokáló asszonyt, aki „hajdani forradalmiságának nyilvánvaló hiányával” jelent meg előtte a Rendkívüli Időszakban. Szűkszavú ítélet az elbeszélés utolsó mondata, nincs benne se nosztalgia, se fájdalom. Olyan ember ítélete ez, aki vállalta a Rendkívüli Időszak minden gyötrelmét.

Egy másik szereplője, a *Tiszta fül* című írás építészhallgatója élete utolsó pillanatában, a tengeren szétbomló tutajon arra gondol, hogy elmaradt mögötte a sziget, mely az ő építészeti tervei nélkül küszködik állványaival és olcsó házaival, s benne maradt örökre, aminek lennie kellett volna, és amivé lenni nem tudott. Az író azoknak az oldalán áll, akik vállalják a hétköznapi küszködést, nem adják fel önmagukat, se azt, akivé lenniük kell, hogy Kuba az maradjon, ami, és kibontsa saját lehetőségeit.

Roberto Rodríguez Menéndez hitelessége abban rejlik, hogy kevés szóval, töprengve, minden patetizmus nélkül fejezi ki a történelmi reményt. Mélységes hazaszeretet jellemzi ezeket az írásokat, igazi kubaiság. *A vészhelyzet esetén húzza meg a kart!* főhőse a gyötrelmes utazás végén hatalmas, egészséges nevetésben tör ki. Ebből a nevetésből a kubai nép ereje üzen nekünk. „Ne engedd, hogy proletárlelked hamuvá égessék” – írja *Új évezred* című versében, és válaszként az észak-amerikai módra elképzelt neoliberális globalizációra még azt is hozzáteszi: „csontjaidat, apai és anyai ösztöneidet globalizáld.”

„Fegyverem Dávid parittyája” – írta 1895-ben, halála előtt José Martí, Kuba Apostola. Száz év múlva Kuba ismét Dávid parittyájával vívja harcát az Északi Góliáttal. Közel fél évszázados blokád körülményeit kényszeríti rá az Egyesült Államok azokra az embeerekre, akiket Roberto Rodríguez Menéndez elbeszéléseiből megismerhetünk.

Simor András

A Rendkívüli Időszakban megjelent nő vagy a világ legnagyobb revol- vere

És akkor történt, hogy velőkgig hasító, de belevaló kiáltást eresztettél ki a levegőbe, mintha megszökött kakasaidat hívnád, kiáltást, melytől égnek áll a Szent Szűz haja is, vagy pontosabban szólva mindannyiunké, akik kenyérért álltunk sorba abban a kurva napsütésben. Akkor kiált ilyet az ember, amikor fenekét összeszorítja, és izmai hirtelen megfeszítésével a végbélnyílását is eltünteti. A „pofa be, itt én parancsolok, dögöljetek meg mind!” kiáltása volt ez. A 34 fokos augusztusi, déli melegben *Centro Habana* szűk utcái között olyan volt ez a kiáltás, mint a sertés visítása, amikor ellenállni próbál a belsejét halálra sebző késnek. Bensődből szakadt ki, és azonnal vége lett. Bensődből szakadt ki, mert egy olyan nőtől, amilyen te vagy, gondolkodás nélkül robbannak ki a dolgok. Jobb karod totímadárként röppent a fejed fölé, és ezerrel csapott le, hogy csontos kezed úgy ragadjon tükön, ahogyan egy érett mangót ragadnak meg. „Picsámra mondom, annyiszor teszem meg, ahányszor kedvem tartja!” És többször egymás után egy Superman erejével nézegetted tükömet, kihívóan, izzadtan találtál rá, olyan illatot árasztva, amelyet a homok és a tengervíz hagy az ember bőrén. „Mehetek? Még szép!” Délutáni buta öt óra volt akkor, és én a rozszant hotelszobában azt számolgattam, mennyi ideje van még az életből a fehér svábbogárnak, aki egy kuplerájos kurva billegő mozdulatával bújt elő a falitükör mögül. Faszom tudja miért tetszett meg nekem férfias termeted, már egy héttel előbb, amikor először találkoztunk. „Burszuj vagy!” Sárga szemed kissé halvány napkorongja fölém minden lyukat és repedést, amit csak a szobában látott. Úgy kopogtattál az ajtón, mintha a villanyóra leolvasó érkezett volna. Megértette ezt a svábbogár is, és mindenesetre elrejtőzött. Ott voltál a magad mindenható jelenlétében, nyugalmamra törve, Nagy Törzsfőnökként támadva rám, mert tested mind a négy égtájából ő lépett elő, és én vérbeli mulatt nőnek láttalak olajbogyó színű bőrröddel és zabolátlan nyelveddel, amikor megeresztettél néhány mondatot, egyiket a másik után, összetartoztak, mint az öszvér meg a kordé. Elképzeltem Máriának, a hotelecske portásnőjének az arcát, amikor téged érkező látott, és feljönni az ostoba, szétcsúszott lépcsőn, megragadva a szüette korlátot, nem kérve engedélyt,

egy baszdmeget se vetve oda, „mert lesbiktól semmit se kérnek, még vizet se”, (és mert én sem láttalak engedélyt kérni soha, senkitől). És mindent tudtál a portásnőről, még a történetét is elmesélted, hogyan érkezett kétszáznegyven font súlyával, és minek a terméke foltjainak és hatalmas gennyes keléseinek serege, melyek az arcán az állandóan gyöngyöző verejtékkel olvadtak össze. Mi több, arcbőrének minden egyes kráteréről olyan kimerítő előadást rögtönöztél, melynek grotesksége első kézből való információ alapult. De, mindemellett, ki mert volna kérdést föltenni neked a szádban fityegő, örökké égő cigarettacsikkról, hiszen aki téged szemtől szembe látott, rögtön összezsínálta magát, hasra vágódott, és ujját keresztbe téve próbálta a rontást elijeszteni, mert ilyesféle dolgokért politikai balhét kavartál, és az illető hamar rács mögött vagy egy büntetőtelepen találta magát. „Buzeránsok, micsoda kupi van ebben a disznóólban!” – mondtad, és legszívesebben nem is hallottam volna, mert egy nő ilyen szavakkal a szájában értékét veszítette előttem, nem mintha én finomkodó lettem volna, vagy bármi efféle, hanem mert a száját (gazdájától függetlenül) háziasabb, őszintébb, kacérabb és bensőségebb közlendők kimondására szolgáló dolognak tartottam. De téged így kellett elviselni, ahogyan te viselted a vénséges milicista ruhát, amelybe öltözve láttalak a véget nem érő (talán három és fél hétig tartó) időn át, míg démoni flörtünk tartott (idő multával így gondoltam rá), és elegendő részlettel szolgált volna, hogy alapos tanulmányt írjak egy pár viselkedéséről az ágyban, részletezve az ott végzett püretteteket és egyensúlyozó gyakorlatokat. Kilenc évvel voltál idősebb nálam, és kilencezerszeres különbséggel gazdagabb az érettség terén. Bevallom, nem egyszer megkérdeztem magamtól, melyek az emberi lény érettségének a jelei? És összezavarodva faggattam magamat, hogy az érettség jelei-e vagy rögeszmék, amit szeretkezés előtt művelsz feldúlva az ágyat, mint egy nemrég született nyúl, olyan határtalan, heves önátadás jeleivel, melyek agyam gyanútlan és legbensőbb részében ijesztő túznyomokat hagytak. Ezoterikus és spiritiszta orgazmusaid úgy belém vésődtek, hogy én sem maradtam ugyanaz, akkor bizonyosodtam meg erről, amikor megjelent életemben a következő nő, aki tehetetlenül hevert szorításomban, és én újra a te testedet láttam, szabálytalan, de imádott melleidet, szemedet az utolsó pillanat rémületével, minden izom megfeszülése benne vibrált, azután ritmikusan, mesteri módon ernyedtek el, égő édességet oltva belém. A következőnek a köldöke felett egy anyajeggyel kellett rendelkeznie, álmaim anyajegyével. De akár az vol-

tál, akinek hittelek, akár nem, én szerettelek, és számtalan okból, legalábbis úgy gondolom. Elsősorban talán azért, mert megbűvöltél, és én 17 évemmel mit se tudtam a boszorkányokról, kivéve azokat az elviselhető boszorkányokat, akiket a Walt Disney figurák között ismertem meg, azt éreztem, hogy birtokolsz engem, úrnőm vagy, rettenetes zsarnokom, szemed villanásával irányítod cselekedeteimet. „Engedd el magad, ez a legjobb az életben” – ezt a tanácsodat soha sem felejttem el. De ott volt kurválkodásod is, és épp elég baj az, amikor a szerelmes szemet huny cselekedetek és szavak felett, ezek aztán rögtön láthatóak lesznek, ha kezdetét veszi a megállíthatatlan szétválás. Te egy időben élet és halál voltál, két szóval kimondva. De leginkább élet voltál, és leginkább ez izgatott engem. Egy szempillantás alatt beléd szerettem, attól a perctől fogva, hogy az első bifszteket ettem a munkások éttermében, úgy irányítottad azt, mintha egy hadsereget vezettél volna. Az étterem egyik végében álltál, lábadat, mint iránytűt, szétvetve, kezded rövid derekadra téve, milicista egyenruhában, szemed rám szegezve, sűrű cigarettafüst mosolyoddal ellensúlyozva a széles öveden lógó revolvert, és nem volt menekülés, veled a szakadékba vettem magam. Akkor kezdődött a varázslás, ettől kezdve vettük észre egymást, és éjszakai előadásunk abban a disznóólban a ránk váró vad és örült napok nyitánya lett. Később megértettem, hogy te nem szerettél engem, talán szeszély volt a vágyad, nem egyéb, nekem viszont, amikor csizmád csikorgását a hotelban szobám felé közeledni hallottam, remegés futott végig a testemen, néztem magam a repedt falitükrőben, rockandrollos fürtömet igazgattam, aztán lágyan hímvesszőmet húzogattam, hogy bemelegedjék a motor, és végül buziként ugráltam, megköszönve a sorsnak, hogy olyan nő hálójába hulltam, amilyen te vagy. „Meleg van” – mondtad mindig ettől a naptól kezdve, hogy megértsem, ahogyan előszörre is megértettem, itt az ideje ledobni a ruhát és szeretkezni. Nem szégyenkezted, hogy meztelen vagy, és hogy fölfedezem fekete és boszorkányosan agresszív szőrszálaid hosszú útját, mellbimbódtól a köldököd felett lévő kihívó anyajegy széléig húzódtak láb nélküli, nagy L betűként. Innentől lefelé bőröd szokatlanul szőrtelenül ragyogott egészen addig, ahol sugárzó és egészséges szőrzeted erős virágai nyíltak. Tested szép volt, szinte szoborként kivésett, kivéve az én ízlésem számára igencsak idegen fenekedet, mintha ellenségedként bukott volna alá válladról erős fizikumod ellenpontjaként. A szerelem első éjszakáján ebből semmit sem vettem észre. Fizikai és szellemi megfigyeléseimre idővel tettem szert, politikai beszélge-

téseink közben, miután egymás bőrébe martunk, verítékeztünk, egyikünk a másikon az ágyban, melynek lábánál egy matracból kiálló rugó földi antennákkal ellátott marslakóként véres játékba kezdett a világ legnagyobb revolverével, ugyanarra a szögre akasztottad, amelyen a vidéki falitükrök függött, ráláttam homályosan a szexuális játék közben száraz és régi divat szerint levágott hajad függönyén át, vagy kilesve szájamba kapott csecsbimbód fölött, fém tekintetével fürkésztet minket, mialatt fanszörödön lassan csordogált az ondó, vagy fenyegető és botrányos látványként bukkant elő feneked mögül. Egyszóval azt akarom mondani, hogy amikor elkaptuk egymást, a háttérben fémmuzsikája különleges valami volt számomra, mindenre számítottam, kivéve erre, mert sosem igazi a szerelem, ha közben az ember fenekére revolvercső céloz. De én erős sovány voltam, és olyan szerszámmal, melynek minden alkalommal dicséretét zengted, tested és agyad megbolondította. És ezúttal a dolgok lényege az agyban fészkelte. Mert testedről, izlésbeli tökéletlenségei ellenére, hiszen tapasztalatlanságom miatt még bennük is gyönyörűségem tellett, nem kell beszélnem (úgy gondolom, e téren tökéletes tapasztalatod révén mindent kifacsartál belőlem, titkos örömöm forrása volt ez, amit én, talán kényelemszeretetből, még inkább élveztem). Mert agyadból zuhatagszerűen törtek elő az alsó, középszintű és magas politika hullámai. Felsorakoztak véget nem érő számban helyzetek, melyeket átéltél vagy nem, ám amelyekre vonatkozó végkövetkeztetéseitek, politikai értelemben, megfellebezhetetlenek voltak: elbeszéléseidben kedvedre agyonlőtted, olykor többször is egymás után ugyanazt a személyt, vagy személyecskét, annyiszor vetettél embereket börtönbe, ahányszor csak kedved tartotta (kihasználva, hogy sok törvény még csak a tervezés időszakát élte), a Sierra Maestra legtávolabbi zugaiba küldted, vagy netán a mocsaras büntetőtelepekre mindazokat, akik számodra nem tűntek, egyszerűen ezért, mert nem tűntek forradalmároknak, és akkor „az anyjuk picsájába velük!”, „gebedjenek meg!”, „baszódjanak meg!”, „minket, forradalmárokat is éppen eleget basztattak!” Hallgatva minden éjjel ezeket a szenvedélyes kitérőket, és megsejtve, hogy revolvered bármelyik pillanatban szétloccsanthatja az ember agyvelejét, farkam a rémülettől, a szégyentől vagy a haragtól vörösen lekonyult, ami az ügy szempontjából egyre megy. Arra is emlékszem, néha megpróbálkoztam akkoriban (valósággal belecsavarodva a hotelszobában hatalmas hangodba), hogy a falu elemi iskolájában végzett tanári munkámról beszéljek, ami pályám gyakorló tanításának részét képezte, de hi-

ábavaló volt. Te ebből csak annyit fogtál fel, hogy Havannából való vagyok, egy hónapja élek Jovellanosban, még öt hónapom van a munkám végéig, tehát még örült éjszakák várnak ránk a rozszant hotelban, a te dolgod az, hogy a lehető legjobban táplálj engem, előjogok nélkül, de a legjobban, hogy kibírjam a rulett megállíthatatlan forgását, éjjel kilenc után, vagy szombatnőként hétfő hajnalig, harangkongatástól harangkongatásig mindig belekezdünk, miközben te gondoskodtál csapatunk élvezéséről, és olykor bizony egy üveg vörösbort kerítettél a szokásos bundapálinka helyett. Mert azt is hozzá kell tennem, hogy úgy ittál, mint egy igazi tehénpásztor (nem voltál te valami tehénpásztorféle voltaképpen?). Végül is 1966 nyarán szerettelek. „Szarháziak, annyi kenyeret viszek el, amennyit akarok!” És kitört a botrány. A körülbelül veled egykorú asszony (bizonyára egyike azoknak, akik megmenekültek 26 évvel ezelőtti tömeges kivégzéseidből), neked ugrott, kitépte kezedből a kenyerekkel félig teli szatyrot, és liszteső záporozott a sorban állók fejére. Mozdulatok, kiáltások, szitkok követtek egymást, akik szét akarták választani őket, egymásnak is behúztak egyet-egyét, mások heves szóáradattal öntöttek olajat a tűzre, három vagy négy szóból olyan szózuhatag támadt, ami megengedhetetlen volt a Rendkívüli Időszak éveiben. „Vége van, te faszfej, már semmi dolgom veled!” És anyám életére mondom, nem akartam hinni neked, hogyan is hihettem volna, ha én továbbra is ugyanúgy éreztem, lángra gyúltan, kis szaros szerelmesként, se látva se hallva. De elég volt meglátnom a tekintetedet, amikor ezt mondtad nekem, és tudtam, nincs segítség. Vége lett, mellékesen, az óriási bifszteknék is az ebédlőben. Nekem nem volt semmiféle tapasztalatom az efféle szerelmi szakításokban, és úgy gondoltam, figyelembe véve a körülményeket, le kell nyelnem a keserű pirulát. Úgy jártam, mint Juan Legido, a spanyol énekes dalbeli kutyája, fejemet sem tudtam használni többé abban a faluban, idegesítettek a vörös por fedte utcák, kínozott szomorú, egyhangú látványának lágy derűje. Kezdtém számolgatni a napokat, mennyi van még hátra. A végső lándzsadöfést a tábornoknőtől azon az éjjelen kaptam, amikor egy iskolai gyűlésen elküldött jó messzire a hoteltól, de előbb még azt is látnom kellett, hogyan vonul be egy szobába Csavarral, a falu traktorait javító üzem vezetőjével, aki nem egyszer ült ebédelni az asztalomhoz az évek óta ruháiba száradt hihetetlen zsírszaggal és foghíjas szájával, ami szinte megoldhatatlan feladattá tette számára a rágást. A csavar behatolt az anyába, én pedig kukorékolva ott maradtam a tetőn. Az igazat megvallva sohasem tud-

tam meg, mi baja támadt velem, és sohasem gondoltam többé rá, hiszen annyi ideje nem láttam eddig a pillanatig, amikor befuccsolt a sor, kimért pofonok csattantak az arcokon, és még kevésbé képzeltem volna el azt, hogy a nő, aki néhány hétig világom közepe volt, megjelenik az életemben, külsejében az idő kérlelhetetlen múlásának jelével, és hajdani forradalmiságának, még ha az zavaros volt is, nyilvánvaló hiányával. Furcsa csömört és a kiegyenlített számla rossz ízét éreztem, amikor megjött a rendőrautó, betuszkolták őket, velük a péket is, majd sebesen elhajtottak. Közben új perpatvar vette kezdetét, hogy ki állt ki mögött, elment a kedvem a kenyérvásárlástól, és elindultam ugyanabba az irányba, amerre őt elvitték. Leginkább az dühített, hogy már reggel elfogott a vágy: de jó lenne ma kenyeret enni paradicsommal.

SIMOR ANDRÁS FORDÍTÁSA

Kígyós karkötő

Amikor a nő felállt, felemelte a karját, s a busz vízszintes rúdjaiba kapaszkodott, akkor látta meg (először?) Ricardo. Pillantása ösztönösen tapadt rá arra a valódi fénnel csillogó kígyós karkötőre, s le nem tudta venni róla a szemét. Egyre növekvő izgalommal fészkelődött az ülésen, mialatt az ezüst csúszómászó továbbra is ott fénylett a magasban. A képzelet műve, vagy valóság? Annyi bizonyos, hogy az emlék abban a pillanatban, kardként hasított belé, s mélyen megsebezte.

– Nem megy? – kérdezte Elsa. A férfi elhúzta a száját s lekászálódott a nőről. Földszíni verejték szögezte az ágyhoz. Elsa úgy csókolta meg a bal alkarját, mint aki egy gyereket indít útnak csókkal az iskola kapujában. Ricardo felült az ágyban, hátát a falnak vetette, s a köldöke fölé húzta a világ legöregebb lepedőjét.

– A kurva életbe! – nyögött fel. Cigaretára gyújtott, és merően nézte Szent Borbála oltárát a szoba sarkában.

– Kérsz kávét? – A nő is felült, és izzadt hátával ő is a hámló falnak támaszkodott. Ricardo lehunyta a szemét.

– Megecsik – mondta a nő, nem túl nagy meggyőződéssel, s egyik kezét a lepedő alá csúsztatta. A férfi közönyösen, magába roskadva ült. Teljesen kész volt. A nő igyekezett életre kelteni őt, de mindhiába. Érezte kezében az összezsugorodott hímtagot.

– Talán majd később. – Elsa befészkelte galambtestét a férfi mellé. Keze elhagyta a vereség színhelyét, s úgy kúszott fel lassan a szőrzet és a bordák között, akár egy menedéket kereső ezüst kígyó.

– Hagyjál!

– Mí a baj?

– Hagyjál! – ismételte meg Ricardo. Elsa mellei elszakadtak a férfi csontos hátától, s a fordulat magával rántotta a lepedőt, úgy-hogy leplezetlenül feltárulkozott a szégyenkező húsdarabka. Ricardo messzire dobta a cigaretta, és Elsára sandított. A nő az ajkába harapott, jobb karján eligazgatta a kígyós karkötőt, s tekintete a padlón vörösen izzó pontra tapadt. Hosszúra húzódott a csend.

– Elmegyek! – Ricardo talpra ugrott, a nő a derekába akart kapaszkodni, de csak egy karcolást sikerült ejtenie a férfi fenekén.

– Még a lefekvéshez sem veszed le, a francba!

A nő felelni akart valamit, de Ricardo közben már bezárkózott a fürdőszobába. Kihallatszott a zuhanyozás zaja és Elsa elnézte ve-rejtekben úszó kígyóját.

A három napig egyvégtében tartó tavaszi esőzés nem múlt el nyomtalanul: áradások, házomlások, áramkimaradások, fennakadá-sok a városi közlekedésben. Az utolsó éjszaka volt a legkeményebb: az eső, mintha el akarta volna mosni a város arcát.

Ricardo háza reggelre teli lett pocsolyákkal. A beázások haj-nalra csurig töltötték a vödröket és lavórokat, s a vízszugár a szoba mennyezetének néhány korhadt fatábláját átluggatva egyenest a szekrényre zúdult. Ricardo hajnalban tért haza a munkájából, s amikor belépett, úgy érezte, hogy háza bármelyik pillanatban ösz-szeomolhat. Végigjárta a szobákat, hogy felmérje a kárt. Végül megállt a szekrény előtt, amelynek már a színe is megváltozott. Kinyitotta a két ajtót. Odabent semmi sem menekült meg az árvíz-ből. Lehangoltan halászott ki egy sárga borítékot, amely egyetlen esküvői képét őrizte. Leült az ágyra, s nézte a fotót, melyen hulla-foltokat hagyott a múltó idő. Elnézte a képen látható hét személyt, akik elhagyatottan ácsorogtak ott, s még egy mosoly sem suhant át az arcukon. Úgy álldogáltak, mint aki nincs is jelen, vagy, mint aki nem is tudja, hogy egy egyszerű esküvő résztvevőjeként néz a kamerába, amely minden áron meg akarja örökíteni a szellőztetés után sóvárgó ruhákat, a fejeken csalén meghúzott választékokat, elhanyagolt bajszokat és hajzatokat, s odabent a szorongást.

Hátra dőlt, fejét a párnába fészkelte, s nézte tovább az esemény képi dokumentumát. Pillantása először Gertrudison, a feleségén állt meg. Beteges külsejéből már a közeli halál ernyedtsége áradt, erről árulkodtak a szeme körüli döbbenetes karikák, meg hamu-szürke színe, amit mindenki látott, csak ő, a férje nem. Kibontott haja hosszú volt, és nagyon fekete, a szája viszont csak egy rövid-ke vonal. Észrevett valami mást is, amire eddig még nem figyelt fel: a felesége szeme valójában csöppet sem volt érdekes. Ekkor az asz-szony hosszú, szép kezére nézett, amely idegesen szorította az övét, amíg beálltak a klasszikus fotóhoz, s eszébe jutott, hogy akkor is ugyanígy szorította az a kéz, amikor három hónappal az esküvő után meghalt a kórházban. Talán ezért támadt most rossz érzése, amikor felidézte, hogy a délutáni egyszerű szertartás után egy kis környékbeli moziba mentek ketten, hogy ne kelljen minduntalan az elmaradt, elérhetetlenül drága nászútra gondolniuk. Most fogta csak fel, hogy minden egyéb már úgy elenyészett, akár egy hamvá-ba holt vasárnap.

Újra a fotót szemlélte. Gertrudis jobbán nagynénje és nagybátyja, Carmen és Julián állt. Carmen maradékokból varrt ruhát viselt, s férje karja nehezedett a vállára, aki már akkor is több, mint kétszázötven fontot nyomott.

Az apró, sötét szemüveget viselő férfi hosszú ujjú guayaberáján egy masszív stoppolás tanúskodott a szegénységről, a bal zseb magasságában; arcán a pszichiátriai betegek keserősége.

Mindketten balesetben haltak meg – szögezte le Ricardo fennhangon. Felült az ágyban, félre tette a fényképet, cigarettára gyújtott, megint kezébe vette a fotót, s ráfújta a füstöt.

– Milyen girhes volt Luis! – Julián mellett a barátját látta, aki egyben esküvői tanúja is volt, s akit évekkel később Machado bikacsökös pribékjei öltek meg egy gyanús bekerítés alkalmával. Elmosolyodott, amikor felismerte a kockás inget, melyet barátja viselt, mert vasárnapi csavargásaik idején is mindig ezt az egyet látta rajta. Barátja „német módra” volt megnyírva, ami csak még feltűnőbbé tette a végtelenül hosszú nyakból kiugró ádámcsutkát.

– Hogy is hívták ezt? – Ricardo az ügyvéd mellére bökött mutatóujjával. Az ügyvéd azonban, kihasználva a papír nyirkosságát és öregségét, semmiféle információval nem szolgált, hacsak Pancho Villa stílusú bajuszát és színtelen tekintetét nem vesszük annak.

A pillantás a zugügyvéd baljára ugrott, s meglátta a nőt. A formás testű Elsa, aki azért állt ott szerényen, hogy aláírja az okmányt, kedves látvány volt, ámbár kevésbé látszott kívülállónak, mintsem az várható lett volna. Jobb karján, mintegy csontként domborodott a kígyós karkötő, ugyanaz, amely az egyetlen s egyben utolsó éjszakán megkarcolta, s amely húsz évvel azelőtt, csaknem menthetetlenül belévésett egy gátlást.

– Mi lehet vele? – Eldobta a cigarettát, lefeküdt, s a fotóval a mellén elhatározta, hogy mindennek ellenére aludni fog.

– Nem tudom elhinni! – Ezt mondta Elsa, amikor a buszról való leszállás közben Ricardo megfogta a karját, hogy újra egymásra találjanak. Az elismételt szavak tétovasága utat nyitott az intimebb hangulatú beszélgetéshez. Az üveg rum az asztalon nem idézett fel semmiféle közējük tolakodó kísértetet.

– Jól nézel ki – jegyezte meg Ricardo és a nő elmosolyodott. A férfi addig-addig mesterkedett a két lábával, míg sikerült leügyeskednie a cipőit.

– Helyezd magad kényelembe! – Elsa mosolya egy feltűnő foghíjat fedett fel.

– Mindig szeretted ezt a házat – mondta a férfi, és úgy érezte, jól eltalálta a hangot. A nő ivott egy korty rumot, mielőtt helyeselt volna.

– Szépen rendben tartod. – Ricardo odanyújtotta neki a doboz cigarettát.

– A ház olyan, mint maga az ember – szögezte le a nő, miután elfogadta a gyufa lángját. A két füstfelhő egy pillanatig keresztezte egymást, s mindkettőjüket elfedte.

– Újra nősültél? – A füst nekilódult, s alakját megnyújtva kistrant az egyik ablakrésen.

– Vannak férfiak, akik csak egyszer nősülnek. – Egy hosszú korty után úgy nézett Elsára, mint aki most fedezi fel. A nő felállt, s meggyújtott egy lámpát a televízió felett. Az este első árnyai elmenekültek, miközben Ricardo feje hatalmasra növekedve vetült a falra. A nő meglátta a kinagyított sziluettet, és gunyoros nevetés tört ki belőle. A férfi észrevette, s két ujjával egy nyulat, egy óriási krokodilszájat s végül egy, a néma filmbőrleszkek idejéből való, mulatságos kis figurácskát vetített a falra. Nevettek.

– Férfjhez mentél? – A nő nem válaszolt. Inkább poharába dugta a nyelvét, s nyelve hegyét a rumhoz érintette.

– Azt hittem, nem látlak többet. – Ricardo elhelyezkedett a fotelben, s úgy tárta szét két lábát, ahogyan a pápa karja táruul szét péntekenként a Szent Péter téren, hogy keblére ölelje bárányait.

– Az ember sok mindent gondol. – A nő kibújt a szandáljából, maga alá húzta lábát a fotelben, és a lábujjait kezdte masszírozni.

– Igaz... az ember sok mindent gondol. – Hirtelen kialudt a fény, s a krokodil, a nyúl, meg a fej eltűnt a falról. Csak két egyre halványuló vörös pont maradt a szoba közepén.

– A szokásos – mondta a nő.

Ricardo végighúzta a kezét kidomborodó hasán. Zsebkendő vett elő, s törölgetni kezdte a verejtéket kopasz fejéről, dús bajuszáról, a nyakáról. Végül orrához emelte a zsebkendőt, rossz szaga volt, eltette. Felhajtotta poharából a rum maradékát.

– Hozok egy gyertyát. – Amikor Elsa fölállt, megbotlott a férfi cipőjében, s rázuhant Ricardóra.

– Bocsánat. – Ricardo megtapogatta Elsa egyik mellét.

– Ez meg mit jelentsen? – szólalt meg a nő.

– Nem szabad? – kérdezte amaz.

– Hozom a gyertyát. – Elsa a lehető legnagyobb óvatossággal távolodott el.

Ricardo megpróbálta kivenni a tárgyak körvonalait a sötétben, de képtelen volt rá. Lehunyta a szemét, s beszívta Elsa izzadt nyakának illatát, ami fölötte lebegett, s felhúzta az emlékezet rugóit. Kisvártatva a nő hangja zökkentette ki mélázásából. Felállt, s elindult a távolban remegő fény felé. Elért a nőhöz. Elsa kézen fogta, s a szobába vezette. Az ágy széléig araszoltak.

– Ül le! – Ricardo olyan óvatosan ereszkedett le, mint aki fél, hogy kilyukad alatta a szék.

– Hozom a rumot meg a poharakat. – A férfi, amikor egyedül maradt, végigjártatta szemét a szobán.

– Itt megállt az idő. – Mindenről úgy érezte, hogy ugyanott látta azelőtt is. A Szent Borbála oltárán húsz évvel azelőtt gyújtott gyertya egy sóhajtással kilobbant. Ismét a sötétség, a sejtelem, ugyanaz az ágy s a dolgok jól ismert szaga, amelyek mintha sietség nélkül várakoztak volna rá, biztosra véve, hogy egyszer visszatér. Mi lesz most? Elismételte magában a kérdést, miközben levetette az ingét, a nadrágját, a zokniját. Végigfeküdt az ágyon, s arra gondolt, jól jött volna egy fürdő, de mivel már bent volt a csapdában, kigombolta az alsónadrágja két gombját. Megkönnyebbülten sóhajtott fel, s ujjával végigsimított az árkon, amit a gombok vájtak a bőrébe. Abban a pillanatban értette meg, hogy mindent egy kockára fog feltenni.

A nő visszajött, s az asztalra tette az üveg rumot meg a poharakat, egy gyertyatartó kíséretében. Ricardo ekkor azt javasolta:

– Oltsd el!

Elsa két ujjával oltotta el a lángot. A mélységes sötétségben még tisztábban lehetett hallani, mint hullik a földre a nő ruhája. A férfi levette az alsónadrágját, amely kísértetként röpiült a szoba sarkába. A két test első érintkezése a hideg verejték érzetét hagyta maga után. Mindenképpen tapogatózó érintkezés volt: egy visszafogott simogatás, egy hajfűrtöt elsimító kéz, egy könyök érintése a mellbimbón, lábkörmök motozása a lábak között.

– Vártál rám? – a nő bedugta a nyelvét a fülébe. Ricardo vadállati vágyat érzett, hogy megszorongassa a mellét. Mindkét kezével megragadott egyet-egyét, s megpróbált megfordulni az ágyban, de terjedelmes hasa valósággal agyonnyomta Elsát, úgyhogy visszavonult. Nagy szerelőmancsa csak két petyhüdt zsákot szorongatott. A nő ellentámadásba lendült, s jobb kezével lassan keresgélni kezdte az élet forrását. Amikor Ricardo megérezte a még lágy érintésű, szakértő kéz elkerülhetetlen vonulását, megszorította a nő fenekét, mint aki elszánja magát, hogy a következő pillanat-

ban teljes sebességgel lesiklik a hullámvasúton. A női kéz elérte a kellő magasságot, s átlépte a küszöböt. A rum a férfi gyomrába ért, és szörnyű csuklást okozott. Csak úgy rengett belé az ágy, s a rekeszizom lökései föl-le dobálták Elsát. Elvette a kezét, s a férfi hátsára tette.

– Tartsd vissza a lélegzetedet! – Ricardo megpróbálta visszatartani, de vad köhögés szakadt ki belőle, slejmet és nikotint vonszolva magával. Elsa zavarba jött. Egy autó haladt el a ház előtt, s reflektorának fénye villámgyorsan cikázott végig a két testen. A férfi köhögése abbamaradt, és a melle sem sípolt már. Egyikük sem szólt egy szót sem. Mindketten igyekeztek elképzelni, milyen helyzetet foglal el testük az ágyon. Ricardo a kezében érezte Elsa mellét, s ráadásul egy lehelet fenyegető forrósága is megcsapta. – Miért maradt ott? – tűnődött a férfi, egy újabb köhögő roham után vágyakozva. Apró, taktikai mozdulatot tett a lábával. A nő nem moc-cant. Ricardo most még közelebb érezte a nő lihegését. Egy barátja jutott eszébe, aki egyszer azt mondta neki: *nincs rosszabb egy futball meccsen, mint ha tizenegyest ítélnék meg neked*, márpedig Elsa szája a kapu előtt egy baljós szándékkal közeledő labda volt. Abban a szent pillanatban kigyulladt a mennyezetlámpa, meg a másik, az éjjeliszekrényen. A férfi ott maradt a megállt időben lebegve. A nő lassan felkelt az ágyról, s eloltotta a mennyezetvilágítást. Vissza-ment, s megállt Ricardo mellett.

– Nem megy? – kérdezte Elsa, feladva a további várakozást. És – milyen az élet – a férfi felnézett a nő jobb karján tekergőző ezüst ékszerre. Ott lapult az átkozott kígyó, s ironikusan mosolyogva öltötte villámnyelvét a kiszikkadt húsdarabkára, melyet Ricardo az egyik combjával igyekezett eltakarni.

– Kérsz kávét? – Ez minden, amit Elsa mondott.

Az éjjeli szekrényen lévő órán nem lehetett jól látni az időt.

DOBOS ÉVA FORDÍTÁSA

Vészhelyzet esetén húzza meg a kart!

Haldokolva, akár egy megsebzett hal, indult el útjára a Sziget egyetlen villanymozdonyjárata. Haláltusája hirtelen volt, a felső vezetékeken haladó áram végigszaladt a kocsin, és dühösen a padlóra dobott.

Még körülbelül húsz másik ember esett ugyanoda kiabálások és tiltakozások közepette, ahová gyors indulásakor ledobott engem a Hershey-i vonat.

Így hát a földön találtam magam, és mint egy szemétdarabon, úgy tapostak át rajtam a durva nádvágó csizmák, elsősorban a sarkamat véve célba, az én szegény sarkamat, mely leginkább arra szolgált, hogy a kutyám kedves és hűséges dörgölődését fogadja.

Pár perccel később, amikor még mindig sajgó végtagokkal a vagon padlóján feküdtem, és amikor már a vonat elhagyta Casablancát, ezt a festői falut a havannai öböl keleti sarkában, feltettem magamnak az első kérdést a számos kérdés közül, melyek majd sorra következnek az események láncolatában: miért kezdődött így ez az egész? Akkor még nem is sejtettem, hogy az utasként rám váró órákban életem legnyugtalanítóbb és legszürrealistább élményeit fogom átélni.

Valahogy összeszedtem magam a kollektív zuhanásból, s kényelmetlenül bár, de elhelyezkedtem a padlón, *isten tudja* hány méretes fenék, recsegő csontok, titokzatosan hallgató tyúkokkal teli dobozok, vászonzacskók, nylonzacskók, összekötözött bőröndök és csomagok társaságában, ezek közül ez utóbbiak legalább oly titokzatosan voltak, mint a hallgatag tyúkok, a tyúkok hallgatnak – Oscar-díj -, és a tyúkok száraz, sötét, förtelmes szagot árasztottak vetekedve a légtér két uralkodó bűzforrásával: az izzadságszaggal és az olcsó parfüm szagával, ezt pazarul permetezte magára (rögtön tudtam, hogy belőle árad) egy kacér és pirospozsgás öregasszony (mint egy zenészsínház kóristája egy téli képeslapról), aki cseppet sem akrobatikus látványt nyújtó lábam közé zuhant (még a nagy zuhanás során).

Emlékeztem az öregasszonyra, mert négy órával ezelőtt, szürkeületkor ugyanarra a kompra szálltunk fel a község kikötőjében. S az a szag még négyszáz év múlva sem halványulhatott volna el emlékezetemben. Csöppet sem hiányzott, hogy ott legyen a testemtől *északra*, ami azt bizonyítja, hogy a véletlen egybeesések ijesztőbbek,

mint ahogy azt az ember gondolná. Egy kéznyújtásnyira állt előttem, talán a 19. században még divatos párizsi púpjával, és idegesen eregette ki magából a sodort cigarettából kiszökő füstfelhőket. Mindezen kívül volt benne valami angyali, talán ez az angyal törött szárnyú volt, de mégis lány, baráti tekintetű. Ez az egy tetszett nekem a kóristában. A többitől viszont már eltekintettem volna: nagy karikák kapaszkodtak a fülcimpájába, megnyújtva csúnya fülét, mely a pisai ferde toronyhoz hasonlatosan, ijesztő szöveget zárt be fejével, a fehér nyakláncok, melyek elfedték (az arcán lévő ráncokból feltételezhetően) gyűrött és vékony nyakát, a több évtizedes használattól agyonkarcolt, kék, matt üveg szemüvege, és mindenek felett az ajkán virító bohócos rúzsolt (biztosan emlékszem, hogy zöld színű volt): akkora száját borított be, hogy azon befért volna az egész vonat. Most jut eszembe, hogy vékony ing és zöld nadrág volt rajta. Lábára csak homályosan emlékszem, mint ha fekete zoknit hordott volna, fehér fonállal beszegve, és mindez olyan húshegyet takart, melyen kivehetőek voltak a geológiai gyűrődések. És mivel egy nőben először mindig a lábát nézem meg, a kupléénekesnőt sem vizsgáltam tovább, viszont nem hagyhattam figyelmen kívül orrom előtt terpeszkedő irdatlan hátsóját sem, mely fénykorában az egyensúlyt biztosító díszítőelem lehetett, habár gazdája nem tulajdoníthatott ennek túl nagy jelentőséget (viszonylag nagyot, *of course*), másrészt ez a hústömeg ripityára törhette volna a csontjaimat, csoda, hogy nem következett be.

– Arrébb tudna húzódni egy kicsit? – kérdezte a kórista, miközben elnyomta cigarettáját a szandálja talpán. Vállvonással jeleztem, hogy nem tudok, mire ő balra fordulva rövid, bizalmatlan pillantást vetett rám. Pedig hát esélyem sem volt megmozdulni, úgy éreztem, mintha lábamat és karomat is lekötözték volna, ott álltam körülfogva, megalázva, poggyászok, állatok és emberi lények közt összepréselődve, és ez utóbbiak közül valamelyikükből már az esés pillanatában csendes gázok szállingóztak kifelé, melyek az Alhambra szépeinek kölnijével keveredve minden kétséget kizáróan új típusú könnygázt hoztak létre. Eleinte nem tudtam, ki csinálja, de azt megállapíthattam, hogy aggasztó rendszerességgel működik, és mikor az első falu határán áthaladva tevékenysége tetőfokára hágott, már gyanakodni kezdtem egy nagy darab *guajiróra**, akinek arcvonásai a balta élére emlékeztettek, szájából elaludt cigarettalógott ki, szalmakalapja mélyen a fejébe nyomva, egészen komorfekete szemöldökéig. A *guajiro* a testemtől *keletre* helyezke-

*paraszt

dett el, két zsáknak támaszkodva, melyek legalább annyira piszkosak voltak, mint a rajta lévő ruhák.

Akkor ocsúdtam fel révedezéseimből, amikor az elektromos osztorcsapások felgyorsították a kicsiny vonatot, mely 1922 óta járta be ugyanazt az utat Casablanca és Matanzas városa között. A *maja*** ily vakmerő siklása a síneken és a friss esőcseppek, melyek mindannyiunkat arcul csaptak, életet leheltek belém, és jó aggregényhez híven megpróbáltam feltenni magamnak és megválaszolni néhány tisztázandó kérdést. Így hát megállapítottam, hogy a vonat négy óra késéssel indult útjára, és semmilyen tisztviselő, sem mozdonyvezető, sem azok a kövér dolgozók, akik a munkahelyek listáját mesterségesen kövérítik, nem adtak magyarázatot a késlekedés okára; az, hogy én ennyi ember közt a padlón ülök, az indulás ökölcsapásának és az üres helyek hiányának tudható be, és a legaggasztóbbnak az tűnt, hogy mire véget ér ez a kaland, melyre éves szabadságom harmadik napján vállalkoztam, a testem és a lelkem egyaránt tűzifává fog korhadni.

Így hát afféle matematikai összegzést végeztem, és azt mondtam magamnak: felejtsd el legalább ma, hogy allergiát kapsz a portól, a piszkos tyúkok bűzétől, a nem kívánatos savas gázoktól, a tömény parfümszagtól, ne gondolj arra, hogy ha még a házadban lakó üvöltöző, nagyszájú és nevetlen szomszédjaidat sem vagy képes elviselni, vajon hogyan fogod kibírni az utasok társaságát, akik az ország közlekedésének nyomorúságos helyzetéből adódóan, szép lassan összepréselnek; felejtsd el, ásd el és taposd el magadban (még hogyha tűzifa sorsú lelked legmélyén van is) a frusztrációt, mely szőrös fülével az agyadban hallgatódik, amióta észrevetted, hogy hófehér teniszcipődet (ami tizennégy dollárodba került, és most avatod fel), vörös és szürke foltok tarkítják, és hogy mennyi mocsok kúszik aközött a negyven valamennyi pár összezárt, elkérgesedett ólomláb között, melyek olykor megremegnek az izomgörcstől, a fájdalomtól és a fáradtságtól, amióta érzed, hogy testedről tavaszi zápor állhatatosságával ömlik a víz, eláztatva farmeroddal, ingeddel (amit szintén most avattál fel) és a bizonyára már szintén nem fehér baseball sapkáddal együtt a tiszta ember látszatát is, ám azért mégsem kellett volna az ajkadat harapdálnod azzal a gyermekded dühvel, ami benned él, és ami folyton csak keserűséget hoz számodra. Végezetül felejtsd el, hogy az órad borszija bármikor szétszakadhat. Tudod mit, Alejandro (ugyanis ez a nevem), mondtam magamnak, a legjobb lesz, ha kinyitod a hátizsákod, kiveszed a tojásos szendvicset, iszol hozzá egy kis vizet, aztán

**trópusi kígyó

egy kis kávé, majd végül mindezt lezárod egy korty rummal, és megpróbálsz elfeledkezni a világról, hisz azt mondják, hogy hosszú ez az út, és még egy órája sem tart... Hát ilyesféle matematikai összegzést végeztem.

A magamnak adott tanácsok közül egyedül a rumivást tartottam be. Hosszú, erős, szívet-lelket melengető, felejtést hozó korty volt. És mikor visszaraktam a butykost a hátizsákomba (ami már szintén kezdett bepiszkolódni), akkor éreztem meg az érintést, testemtől *délre*. Lopva *nyugati* irányba néztem, ahol egy sovány, szimpatikus fiatal fekete srác walkmanezett. Földrajzi helyzete kétségkívül kizárta, hogy ő lett volna, aki az imént megérintett, de azért jól megnéztem, mert egy ilyen kaland során bármi megeshet, még talán az is, hogy a fiú egyenest *Az utca angyalai* című rádiójátékból szökött ki a világba, amiről annak idején a nagymamám sokkoló hírekkel szolgált.

Az érintést, e helyezkedési kísérlet melléktermékét, immár sokkal konkrétabb közeledés követte. Arról, hogy mi van tőlem *délre*, csupán homályos sejtésem volt, vagy inkább olyan érzésem, mint ha a hátam mögött egy halvány és finom árnyék húzódna meg csendesen, aki velünk együtt hallgatja az acélkerekek küzdelmének fémes és egyhangú szonátáját. Végül egy hát határozott mozdulattal a hátamhoz simult, hozzáillesztve csontjait az enyémhez, hogy aztán teljesen nekidőljön és megpihenjen rajta. Amennyire csak bírtam, elfordítottam fájó nyakamat, és homlokom, orrom és ajkam sűrű, fekete női haj erdejébe tévedt. A fáradt nőstény illata váratlanul támadt rám, tartósan rám telepedett, anélkül, hogy engedélyt kért volna rá. Ezután finoman megfordult, és kemény dróthaja izgatóan végigseperte arcomat, egészen a fülemig.

– Bocsásson meg, csak fáradt vagyok – mondta alig mozgatva ajkait, melyek vastagok voltak, akár a Biblia, bocsánatkérően nézett rám kék, mulatt szemével, és a finom bőrén gyöngyöző izzadság vágyat ébresztett bennem, hogy letöröljem róla. Nem szóltam semmit, mire ő elmosolyodott.

Hátunkat egymásnak támasztva visszatértünk eredeti pozíciónkba, kényelmesen elhelyezkedtünk, és kihúztuk magunkat, hogy a csontjainkon kívül más is egymáshoz tapadjon. Elmúlt idők melege árasztotta el a testünket. Nem tudom biztosan, hogy álmodtam-e, vagy ébren néztem rá a *guajiróra*, aki a *keleti* féltékenyen megpróbált közölni velem valamit. Csak akkor vettem ki végül azt a három szót, melyeket szüntelenül ismételt nekem, mikor végre kissé enyhítette ajkainak ugrádozását, még groteszkebbé téve ezzel

a grimaszait: – Ez egy *jinetera!**** Hihetetlen, de így történt: engem, egy olyan embert, mint én, egy oly decens és tisztességes embert, mint én, kinek azért számos gyengése is van, tehát engem, 1991 forró nyarán egyáltalán nem érdekelt, hogy az a nő az-e vagy sem, mi több, még élveztem is ezt az egészséges összetapadást.

Azonban az enyémnél harminc valahány évvel fiatalabb hát nyújtotta élvezet hirtelen megszakadt, mikor a vonat hatalmas jai-kiáltás kíséretében váratlanul lefékezett, és széthintette az embereket, állatokat és tárgyakat a padlón. Én (most az egyszer) szerencsésen egész testemmel a *jineterára* zuhantam, aki ellenállás nélkül hagyta, hogy összenyomjam. Mind harsányabb üvöltések és káromkodások hallatszottak, mikor valaki bejelentette, hogy a vonat elromlott. Néhány burgonyán áttaposva, rálépve egy tyúk lábára, ki ezúttal már nem bizonyult hallgatagnak, és rátiporva a kórista nyakláncának elszabadult gyöngyszemeire; gazdájuk éppen idegesen rángatta a walkmanező srácot, hogy magyarázza már el neki, mi is történik, összeszedtem minden erőmet, atlétikusan felpattantam, és kinyújtottam karomat, hogy fölsegítsem a másik hátamat. Könnyedén, szinte egy ugrással ott termett velem szemben. Rám mosolygott és így szólt:

– Ne aggódjon, két órán belül felvesz minket egy másik vonat.

Miközben arra gondoltam, hogy nevessek-e vagy sem, a kocsik ablakain át beözönlöttek az árusok kiáltásai: Pizza!... Guayaba!... Krokettek!... Sajtos szendvics!... Narancs!... Sült banán!... Kukoricalepény!

A másik vonat két óra tizenhét perc múlva érkezett meg, ami hozzáadva az előző vonat késéséhez és az eddig megtett út hosszához, már összesen hét óra tizenhét percet tett ki.

Így hát már délután három óra tizenhét perc volt, amikor beborult az ég. A vagon belsejében teljes gőzzel beindult a mozgó étterem. Mindenki annyit vett, amennyire tellett neki, tekintve, hogy az eladók igen drágán adták az árukat, alkudozás és engedelmények nélkül. Miközben az eső fenyegetése már egyre kitapinthatóbbá vált, a lakoma csak nem akart véget érni, az avas szagok, a gyümölcshéjak, papírok, magok és kukoricalevelek egyre növekvő hegyei ellenére sem, és a sok ételmaradék már szinte teljesen ellepte a vagonot. Mint ahogy az embereknek a világvégét jelentették volna be, úgy öröltek vadul az állkapcsok, és az utasok egy ösközöség éhségével ürítették ki a szatyrokat, bőrdöket, poggyászokat és más ételhordókat. Enni kellett, és ettek is.

***prostituált

Habár nehezen szántam rá magam (hezitáló típus vagyok), vettem két kukoricalepényt, néhány narancsot, négy krokettet, hogy felidézzék gyermekkoromat, és egy zacskó sült banánt arra az esetre, hogyha éjszakára is itt ragadnék. Ezután kerestem egy sarkot, ahol még valamelyest megőrizhettem a méltóságomat, leültem a földre, és megterítettem magamnak.

A vásárlás során, mikor is sorba kellett állnom minden egyes árus előtt, a nyüzsgő tömegben szem elől vesztettem a mulatt lányt, ami evés közben nem tett rosszkedvűvé, de hiánya mégis egyfajta zavaró ürességet hagyott maga után, sőt még arra is gondoltam, hogy nem voltam túl kedves, mert vehettem volna legalább egy pár narancsot neki, fizetségül azért az oly finom hátért. Sosem gondoltam volna, hogy egy ennyire viszontagságos helyzetben ilyen jó étvágyam lehet. És akkor egy maradék gondolatsort kezdtem követni, amit így foglalhatnék össze: az élet olyan, ahogyan a szemünkbe néz (habár ez olyan igazság volt, amit sosem gyakoroltam), és többet ér birtokolni azt, amid van, mint vágyakozni azután, ami nincs. Amikor szemfogammal ráharaptam az egyik kroketterre, mely igencsak alulmúlta a gyermekkoriakat, a lány egyszer csak odalépett mellém.

– Kérsz? – nyújtottam oda neki a krokett háromnegyedét. Kinyitotta a száját (de micsoda száj volt) és egy éhes kisgyerek erejével ragadta el tőlem a lisztes krokett darabot, úgyhogy a takaró alatti csatára felkészült ajka (a szerelem háború, mi más volna) hozzáért (az érintések folytatódttak) elgyötört bőrömhöz. Megettem a kezemben maradt darabot, abból, aminek háromnegyedét hetykén elnyelte tehetetlen ujjaim elől nyelvének kozmikus üstököse. Azt hittem, hogy mindjárt ott helyben bepisilek. Olyan fizikai csömört okozott bennem az a hihetetlenül vastag, rózsaszín izom.

– Ne izgulj, nem vagyok AIDS-es.

És ahogy ismerem magam, azt hiszem, akkor tényleg belefolyt pár csepp az alsómba.

– Késik a vonat – mondtam, hogy mondjak valamit, vagy csak, hogy enyhítsem az amúgy is elég zavarodottan lüktető testem még annál is zavarodottabb közepe táján érzett csiklandozást, melyet a meleg cseppek folydogálása okozott.

– Mi bajod van? – kérdezte.

– Úgy tűnik, vannak csípős hangyák – feleltem, és ő felnevetett, egy mulatt lány örök szépségével, majd fogott egy kukoricalepényt, kibontotta a leveleiből, és két egyenlő részre osztotta.

– Hát bizony, késik – farkaséhségemben két harapással elintéztam a dolgot. Elővettem a hátitáskámból a vizet, és úgy ittam, mint egy elítélt.

– Hagyj nekem is egy kicsit.

És megitta, ami maradt a műanyag kulacsban.

– Hogy felvillanyozódjunk.

Ismét meglepett. Egy üveg konyakot vett elő táskájából, hogy felavassa velem. Ekkor gondoltam bele abba, hogy ha jól megnézzük, nekem nincs is olyan kifejezett nagyapó kinézetem, habár egy szerencsétlen fickó a minap így szólított meg Havanna egyik utcájában, mielőtt megtudakolta volna tőlem az időt. Még szerencse, hogy sosem hagytam fel a testedzéssel, ennek köszönhetem atlétikus termetemet, amihez hozzáadhatjuk azt, hogy Isten megkímélt az ősz hajszálak okozta keserűségtől, és öt láb kilenc hüvelyk magassággal áldott meg, továbbá olyan selymes hanggal, mely távol állt közgazdászai foglalkozásomtól, főleg, mikor Róma hedonikus szeánszait idéző félhomályban alkalmazom. Ha nem így volna, mivel magyarázhatnánk, hogy ő...

– Hogy hívnak?

Sok dollárba kerülő kérdés az ilyen.

– Carmela.

(A keleti féltékenyen lévő *guajirónak* nyilvánvalóan igaza volt, de ki törődik ilyesmivel ilyen helyzetben?)

– Mint azt a nőt a Saura filmből, akit homlokon lőttek.

Gondolkodás nélkül vágtam rá, s rögtön utána meg is bántam. Részben a lövés, részben meg Saura miatt. Intellektuális felvágás volt.

– Aha,... én is láttam pár Saura filmet.

– Remek!... – ivott még egy kortyot, majd megragadta a karomat.

– Két évig általános iskolás tanítónő voltam.

– Ez remek!

Megszorítottam a kezét és én is lehajtottam a második kortyot.

– Tudod... Aztán kellett a dollár.

– Ez remek – miután kimondtam, kissé idiótának éreztem magam, de ő ismét felvállalta a háttámasz szerepét, csak most a melével, és úgy csókolt meg, mint ahogy egy emléket szokás, mielőtt a fiókba raknák.

– A vonat! – üvöltötte a kórista karját az égnek emelve, s a film hirtelen eltűnt a szemem elől.

– Gyerünk! – húzott fel Carmela, miután ruganyosan felpat-
tant.

Futottunk, tudom, hogy futottunk, két kéz erős szorítása kötött össze minket, s védelmezte testünket, könyökünkkel vágunk utat magunknak (mint ahogy azt az életben általában tesszük), majd Carmela betaszított az akkor még mozgó vonat belsejébe, ahová már özönlöttek fel az emberek, s a kavalkádban eszembe se jutott, hogy őt magam után húzzam.

Ahová beestünk, ott le is ültünk, ültünk, mint kalózok a kincsesládán. Így hát végül két – fejenként egy – ülőhely birtokosai lettünk, két rozoga, piszkos, kopottas sárga faülése, ami dél-után hatkor bármilyen társadalmi körülmények között nagy győzelemnek számított volna.

– Miként menekült meg Carmela – ez volt az első, amit nekem mondott, miközben elhelyezte teste kívánatos kínálatát a kemény faülésen. Mivel eléggé bamba voltam, nem vágtam rá, hogy szerintem még Paulino és Gustavete is megmenekült a varietéből.

– Ezt a filmet hetente megnézem – kedvetlenül mosolyogtam rá, és betettem a hátizsákot és a táskát az ülések alá. Ő kihasználta ezt, és megsimogatta a hátam. Azt hiszem, akkor megint behugyoztam, és ez megrémített. Félttem, hogy ez az ősi illat ismét csak ki-
végzi Carmelát, csak most az orrán keresztül.

– Helyezkedj el kényelmesen, hosszú az út.

Kényelmesen(?) elhelyezkedtem, hörpintettünk még egyet a rumból, és Carmela elaludt a mellkasomon. Hagytam, hadd aludjon, miközben én dús szőrzetű karját simogattam. Akkortájt, mikor már épp arra gondoltam, hogy ez akár egy tartós szerelmi kapcsolat kezdete is lehetne, s hogy végül is én versenyképes férfi volnék, az utasok felhagytak a kollektív perpatvarral, s a vonat haldokolva, mint egy másik megsebzett hal, cikázó villámok és apokaliptikus mennydörgések közepette elindult.

Megrémülve az egyre közelebbi vihartól, a mozdony összeszedte minden erejét, és könnyedén húzta maga után a két eleinte céltalanul fickándozó kocsit. Nevetséges módon zötykölődtünk ide és oda a száguldó kocsiban, mialatt kirajzolódott csontvázunk fénylő kísértetfejünkkel, amilyenekké fél óra múlva belső tüzünk fog kiégetni minket. Kifogyván a simogatásokból s csüggedten Carmela horkantásaitól meg az eső hidegségétől, ami megragadott minden megfogható a vagonban, s elgyötörten, egy olyan ember növekvő félelmével, aki egy végtelen kútba zuhan, tekintetemet végiggörgettem a látnivalókon: ott állt a fekete srác, aki, mintha mi sem történt

volna, továbbra is walkmanezett, továbbra is csak walkmanezett, és a zene fagyos mosolyt rajzolt arcára, tekintete még tisztább volt, mint az imént, s mellette az Alhambra csúfja, markában nyaklánc-gyöngyeit görcsösen szorongatva, mint aki készen áll a legroszszabbbra. Mivel a *guajirót* nem láttam, a többiek meg nem érdekeltek, tekintetem a kocsi falán lévő feliratra tévedt, mely a lepattogzott zöld háttérből fekete betűivel a következőt hirdette: *vészhelyzet esetén húzza meg a kart!* Na és erre mi történt?

Egészen mélyről, lelkem mélyéből robbant ki belőlem a holtakat ébresztő kacaj, mely kiszakította a fanatikus walkmanfüggőt süket univerzumából, a kóristát kényszeres imádságaiból, és a nevetés egyre csak terjedt, ragályként a vonatkocsiban, a villámok vakulámpáitól megörökítve, melyet a WC ajtó idegesítő csapkodásának szörnyű zajával összeolvadó mennydörgések követtek.

– Mi van veled? – kérdezte Carmela reszketve a nevetéstől.

Válaszképpen átgázoltam a csomagokon és a nevetés hullámaiban, hogy bezárkózzam a WC-be. Továbbra sem hagytam abba a röhögést, fél kézzel a vasajtó kilincsét tartottam, és minden erőmmel igyekeztem egyensúlyban maradni, lehúzni a cippzáromat, és betalálni a WC csésze vasszájába, amely vészjóslóan csalogatta a körülöttem cikázó villámokat. Abba akartam hagyni a nevetést, azonban egy második felirat, melyet késsel véstek oda, feltette a koronát a babiloni üzenetsorra: *Célozzon pontosan!*

Mikor visszamentem az ülőhelyemhez a velőtrázó pisilés után, Carmelát már nem találtam ott. Tanácstalanul ültem le, kevés dolgot tehet az ember ilyen helyzetben. Az ülés fájára hajtottam a fejem, és hagytam, hogy lökdössenek a nyüzsgő emberek. Az emberek már nem nevettek. A délután múltó fényében távolba tűnő falvak furcsa neveit láttam az ablakon át.

Amikor véget ért a felhőszakadás, érezni kezdtem az utazás okozta fáradtságot, de pihenni most se tudtam, mert az esőcsöppek utat vájtak maguknak a kocsi tetejének repedésein át, miközben lassan sötétedett, és az egyedüli fényforrások a távoli villámok voltak. Egy kis idő múlva olyan megalázónak éreztem a körülményeket, hogy behunytam a szemem, elhessegetve magamtól a kísértést, hogy felüvöltsek a tehetetlenség és a megállíthatatlan áradatban ömlő eső okozta félelemtől, miközben az csapkodásaival valószínűleg elmosta előlünk az utat. Talán egy óra és pár perc múlva hajónk végre kiköt a hidak városában. Nem tudom már, ki volt, aki leszállított a vonatról, és leültetett az egyik padra a vágányok mellett, nem tudom, ki volt, aki a homályban azt mondta, hogy a vo-

nat, amellyel Havannába akarok menni kilenckor indul, tehát egy óra negyven perccel később, mint ahogy arra számítottam.

S mi történik, mikor az éhség és a szorongás egyesül? Anélkül, hogy az orrom hegyéig is elláttam volna („elfogyott a petróleum a lámpákhoz!” – üvöltötte egy kopasz, átázott alkalmazott), beletnyúltam az Északi Sarkot idézően nedves és hideg hátizsákomba, kétségbeesve keresgélve, mint aki mindent egy lapra tesz fel az eltört kávészüveg kristályai és a dohánytörmelékek között, amelyek a cigarettásdobozból hullottak ki hajózva az üres rumosüveg, ragacsos szemétté vált gyufás skatulya és a személyimet tartalmazó pénztárca mentén, míg végül megtaláltam, amit kerestem: a tizenégy órával ezelőtt készített tojásos szendvicset, amikor a kellemes, pihentető utazás illúziója még gondtalan tervként élt a fejemben.

Kiszedtem a nylonból az atomtámadást szenvedett csöpögő, ragacsos, szinte már savas szendvicset. Mivel nem volt más választásom, gyorsan elfogyasztottam, s még a garnélarákos pizza ízét is éreztem benne, amit pedig már a hatvanas évek óta nem ettem. Egy kissé fellélegeztem (a rezignációnál nincs hatalmasabb a világon, eszmefuttatásom ezzel ért véget). A fájdalmasan kemény és nedves fapadon ülve épp az emésztéssel foglalatostkodtam, amikor egy gyufa lángja hirtelen fellobbant előttem, a *keleti guajiro* ujjai közül, aki odahajolt hozzám, és győzedelmesen ezt mondta:

– Mondtam én, hogy az egy *jinetera*. – és azzal el is tűnt az éles arcú ember a sötét állomáson, melyet megdermesztett az eső, és megremegettetett a félelmet fújó szél; a hely olyannak tűnt, mint egy távoli, elhagyatott falu. És erre én (higgyék el, szó szerint így történt) nevetni kezdtem, óriási hahota tört ki ismét belőlem (a lélek démonjait is feltűzelő mennydörgés), mely beborította a csendet és a szorongásaimat összegző szellentés hangját is. Nevetőgörcsöm akkor ért a tetőfokára, mikor eszembe jutott a felirat: *vészhelyzet esetén húzza meg a kart!* Ahol is a vészhelyzet jellege tisztázatlan maradt.

Mindenesetre a havannai vonat technikai gondok miatt csak másnap hajnalban tudott elindulni, akkor, mikor én magányomban, talán méltóan egy vészhelyzethez, épp halálra röhögtem magam.

SIMOR PÉTER FORDÍTÁSA

Ami benned rekedt

Ma újra ott jártál, szemközt a titokzatos házikóval. Csak annyi ideig nézhettél oda, amennyit az autóbusz megengedett. De ez a kicsiny idő is elegendő volt. A veled utazók közül senki sem sejtette, milyen érzelmeket kavart benned visszatérni a Cerro havannai utcájára, az Arzobispo utcára, ahol annyi gyerekkori játék öltött hirtelen testet tekinteted előtt: ott a villanypózna, a *biújóska* kiinduló helye, ahol számoltál: egy, kettő, három... az utolsó kiáltásig: „*Aki biújt, aki nem, megyek!*”; itt remeg, szinte kezded ügyében, ez a te házad, egyszerűen a tiéd, szellemi lakhelyed, pihenés és útra kelés, örök otthon, sohasem hagytad el, ma is benne laksz, terét betölti öt órai és este nyolc órai mozielőadásod, jönnek vagy nem a környék gyerekei, a földgömb egyedüli nézői, akik egy gombbal fizetve belépőjegyként elviselték az ezer ördög táplálta hőséget, belezsúfolódva egyetlen szobácskába, miközben rólad tengernyi veríték ömlött, de hajszoltad a cowboyok lovait, ámulatba ejtve mindenkit, aki arra vágyott, hogy felfedezze, milyen varázslatra képes 16 milliméteres vetítógéped. De az autóbuszok nem hisznek az emlékekben, és nem tehetnél mást, csak fejed tekergetve nézted az ablakon át az elfutó képet. És ott állt a tűnő képek között, otthonodtól néhány lépésnyire az öreg házikó, ma már más lakókkal. Fel akartál kelni ültödből, az ajtóhoz furakodni, szólni a sofőrnek, hogy itt szerettél volna leszállni, adjon neked egy sanszot, bárkivel megeshet ilyesmi, de nem csináltál semmit, nemcsak azért, mert öreg vagy, hogy szembesülj emlékeiddel, hanem azért is, mert órádra néztél, és már visznek az emlékek, hirtelen felugrasz, játszol az utcán, a tiédben, kikerülsz egy labdát, egy döntő hazafutást egy elütött labda után, füled kiáltásokkal és szíved örömmel telik meg, habár ezt így kimondani giccses közhely. Ha szemed behunyod, látod őt, térdig érő ruhájában, rózsaszínű, légies, ezer pezót vagy ezer centavót érő ruhában, libegett-lobogott fehér húsa felett, és te ajkadba haraptál, annyira vágytál rá. De el kellett felejtened vágya-idat, mert ő sohasem figyelt fel rád. Gazdagsága és Kubába tett szórványos látogatásai eltávolították tőled. Bele kellett törődnöd abba, hogy a kerítésen túlról nézed, ablakból ablakban lévő alakját, vagy amikor megállt kedveskedően az öreg rokkant mellett. *Hány év telt el?* Kérdezel, de tudod a választ, mert tudod, mennyi idő telt el azóta, hogy eléd esett a kendő, felvetted, és nem tudtad, hogyan adjad oda neki, de ő, aki rád se nézett az ablakból, nem remegett tes-

ted láttán, ő, a rózsaszín ruhás nő, kiségített zavarodból a mosolyával, és jobb kezét nyújtva várta a kendőt. Amikor megköszönte, nevedet is kimondta. *Nem kell azon töprengenem. Tudom, mennyi idő, telt el.* Tudod, jól tudod, hogy a neve Elba volt, Miami-ban élt, és utoljára a forradalom győzelme előtt jött Kubába, haldokló apját segítette át a halálon, eladta a házat, és örökre elment. *Meghalt volna?* Nem tudod, azt se tudod, miért kérdezed. Talán tudni szeretnéd az igazat, vagy nem akarsz tudni, maradjon titok Elba, rózsaszínű ruhája, távozása egy téli napon, amikor egy óriási, elegáns fekete autó jött érte, kijöttek a szomszédok, ő kezeivel búcsút intett, és te ott álltál a búcsúzkodó szomszédok között, te is búcsút intettél, szomorú szemmel követted az autót, ő nem láthatta tekintetedet, akkor minden véget ért, de neked semmi sem ért véget, mert, az atyáuristenit, az ember nem lesz minden nap szerelmes. *Politikailag melyik oldalon állhat?* Rájössz, milyen naiv ez a kérdés. Az autóbusz megáll. Kinyitod a szemed. Felállsz. Az ajtóhoz mérsz, leszállsz. Most is őt keresed, a kórház felé igyekvő tömegben, rózsaszínű ruháját, mert tudod, hogy látni fogod őt, látnod kell őt, hogy elmondod neki, ami benned rekedt, valamiképpen meg kell, hogy ő is tudja. Végül meglátod, gyorsan lépkedsz.

SIMOR ANDRÁS FORDÍTÁSA

Tiszta fül

Úgy csuktad be az ajtót, mint aki kihúzza a csöveket egy haldoklóból. – Vedd le a cipődet! A társalgó padlóját teljes egészében vastag, aranyfényű, világos fahéjszínű szőnyeg borította be. Levetted kis fekete lakkcsizmád, és a sarokba hajítottad. Tettél néhány kicsit esetlen lépést, és oldaltáskádat ledobva, egy XV. Lajos stílusú fotelbe zuhantál, amely rezzenéstelenül fogadta csábosan masszív testedet. Nekem az a szerep jutott, hogy nézzelek, a szertartásnak megfelelően nem akadékoskodva, csak hagyva, hogy megtörténjenek a dolgok, s elfogadjam javaslataidat, melyek akkoriban inkább váratlanoknak voltak mondhatók, mintsem reálisaknak.

– Sört, rumot, whiskyt? – Leültem az uralkodó egy másik bútoradarbjára, s az alkohollal kapcsolatos javaslatoktól megkönnyebbülve, levettem piszkos, proli cipőmet, bár – minek is tagadjam – a lyukak decens színű, diszkrét szabványzoknimon inkább szorongást váltottak ki belőlem, mintsem meglepetést afölött, hogy már a meccs első menetében vereséget szenvedtem, amiért is – már

gyakorlatom lévén a dologban – gyors, ám elegáns mozdulatokkal olyan pucérrá tettem a lábamat, amilyen életem első percében volt, s a zoknimat nadrágom jobb zsebébe rejtettem, melleleg olyan aggasztóan tátongtak a zseb sebei, mint a bolygó ózonlyukának.

Jó néhány perc telt el, s a vallásos csöndben még tapinthatóbbnak éreztem az alkonyi félhomályt, egyre sápadtabb és kékebb lett, ahogyan leereszkedve apránként birtokba vette a római mulatságokra méretezett társalgót, amely – ezt még halálom óráján sem fogom kétségbe vonni – minden egyes több száz éves négyzetméteren váratlan titkokat rejtgetett.

Amikor elismételted a kérdést, hogy mit kívánok inni, lábammal lágyan simogattam a szőnyeget, hogy csiklandja a talpamat, s közben egy bukolikus festő eksztázisával bámultam az égen az árnyak szaggatta felhők alakzatait lakásod irdatlan nagy ablakán át, s azok épp olyan valóságosak és hihetetlenek voltak, mint a Cinerama képei a Radiocentróban, ezeket a képeket fedeztem fel ujjongva anyámmal, az örült utazás során, amikor először hozott fel a fővárosba.

Miközben még mindig nem mondtam meg, mit szeretnék inni, fölfedeztem, hogy a felhők alatt ott van a tenger, s benne a hullámok szüntelen ostromától szinte beborított Háromkirályok Kastélya, a Morro erőd; szellőtől elringatott sziluettje a víz színén feküdt, s a távolból csuklyás ördögnek látszó erődből egy menekülő madár sebességével cikázott jobbról balra a reflektor fénye, be-bevillanva barlangodba a történetesen arra járó ördögök nagy meglepetésére.

– Whisky! – A hangomra meg sem mozdultál, csak ültél lustán a jótékony árnyak között, melyek másodpercről másodpercre jobban elválasztottak bennünket (bár velem született kíváncsiságom többre volt képes, mint a makacsul haldokló fény) a bánatos kandeláberek soha meg nem gyújtott, vastag, vörös gyertyái meg a méregdrága porcelán díszek között – erőteljes paripák húztak pompás hintókat, izmos férfiak utaztak bennük -, a végtelenségig csiszolt kristály hamutartók közepette, ezek nyilvánvalóan sosem voltak hamutartók, hanem tükrök szépséges fogsorok számára, az éppoly dinamikus, mint amilyen kaotikus olajfestmények társaságában, melyek meghatározhatatlan időben zajló éjszakai orgiákat ábrázoltak, a heverő (szintén a király tulajdona) mellett, ahol kétoldalt kínai csecsebecsékkel díszített asztalkákon poharak, serlegek és üvegek álltak, mintha hajók volnának egy zsúfolt kikötőben, fe-

jünk felett a fenséges lámpával; apró, lenyűgöző, csiszolt kristálycseppjei aranyfényvel koronázták védtelen fejünket.

– Mindjárt hozom. – Hangod visszhangosan zengett, s mivel a sötétség már összesűrűsödött, gyorsan elenyészett a csöndben. A csönd, attól az első alkalomtól fogva – legalább is az én szememben – személyiség része volt. Hányszor kaptam magam rajta később, hogy hozzá beszélek, holott valójában te néztél rám meztelen testeddel, s hallgattál válasz nélkül, mint aki valamiféle titok tudója, és még vár a végső tromffal. Talán meg kellett volna értenem (ha az ember egyszer elfogadja, nehéz feldolgoznia), hogy két nő voltál, nem pedig csupán egy lesbikus nő, aki úgy járt cowboy módra előrelökött testtel, mintha egy bikát akarna felbőszíteni. A férfi azonban úgy esik szerelembe (már ha ez szerelem volt egyáltalán), hogy az fejbe kólintja, s így csak később látja meg a valóságot, bevallom hát, hogy az első pillanattól fogva tetszett nekem a csontjaidat beburkoló, vad hústömeg, s örültem tetszett a gyerekkorom játékdárdáit felidéző szempár: egy visszautasított Valentino, vagy egy erőszakos utcanő légkörét vont a köréd; tetszett 38 éves szeplős fehérséged, és ajkad, ami épp olyan vastag volt, mint összes többi részed, s egy kígyó képlékenységevel és emberi melegségevel tudta kimondani a hálószobában szükséges szavakat. Nyilván ezért – s azért, mert kezdetben sosem tudjuk, hogyan fogja a jövő megszorogatni a tökünket – nem sejtettem meg idejében (és ez minden eufemizmus nélkül élete negyedik évtizedében még jobban zavarja az embert, mint azelőtt), hogy az évek multával csak egyre jobban fognak gyötörni a fájdalmas rejtélyek: Tévedtem-e veled kapcsolatban, ha abból a (nem egészen látható) tényből indulok ki, hogy nem egy nő voltál, hanem kettő, és hogy a kettő közül az egyik éles filozófiai és politikai megállapítások tárháza volt, erősen megrendítve a szükséges egyensúlyt egy férfi és egy nő között, akiknek nyelve a mélységes földalatti felderítő utak során mindazt birtokba vette, amit az irgalmas Szamaritánus birtokolni szeretett volna. Neked volt-e igazad, hogy háziállattá szelídítettél, aki minden megkönnyebbülés nélkül zúzta össze magát hatalmas sziklamelleid között? Te voltál, vagy nem te voltál a tévút vagy a helyes út lehetősége, melyet az élet gyanús csapdaként helyezett el utamon? Mennyire vesztettem el (beszívott, mint egy porszívó) az éneket a tiédben, a nyelvemet a nyáladban, köldökömet meleg, izzadt üregeidben, s forradalmi felvillanásaimat (ifjúságom szenvedélyét) hogyan fojtották el burzsoá sirámaid? Az voltam-e már, mielőtt megismertelek volna, aki mindvégig leszek nél-

küled, vagy naponta adagolt politikai züllesztő leckéid tettek valamit az énemmel, amit én egyébként nem tettem volna meg? Miért forgott első beszélgetésünk (ez merő rejtély) a 10 milliós cukornádtermés körül, talán, mert akkor, a csalódottság és a szomorúság napjaiban az volt a legfrissebb megbeszélnivaló? Milyen ellenállhatatlan vonzás döntött az ágyadba a káosz kellős közepén? S egy még kézenfekvőbb kérdés: Mit nyújthatott a te Nemo kapitányi életedben egy (néhány éve Havannába jött) matanzasi, szegény családból való építészhallgató, aki egy óhavannai hónapos szobán osztozott barátjával (ez a barátom szerzett el plakátfestőnek egy fővárosi moziba, bár ezt jónak láttam nem elmondani neked, mert kétségkívül kisebbségi érzésem volt a társaságodban, holott, ha nem lett volna hátad mögött az a befolyásos pártfogó, te lettél volna hátrányban), szóval mit nyújthattam neked én, a matanzasi építészhallgató, kérdeztem tőled, vagy dehogy is kérdeztem, hála jó anyám, Emilia tanácsainak, aki szegényen, de megalkuvások nélkül nevelt fel, és aki addig mosott és vasalt idegenekre, míg egy reggel meg nem halt, éppen aznap, amikor mosástól szétázott kezébe nyomtam az érettségi bizonyítványomat, hogy azután Alejandrino, a második férje, aki az utóbbi években rokkantnak nyilvánította magát (hogy anyám nyakán élősködhessen), három nappal a temetés után (amire nem ment el) fölkeljen, egyenesen kísétáljon (a szemtanúk szerint hajnalban) a város tengerparti mellvédjéig, s a bábész és tétlen népség szeme láttára elinduljon (valóságos csoda) az öböl fekete vizén, míg csak alakja össze nem keveredett a csónakok elszórt foltjaival, s már maga is egy csónak nem lett, mit nyújthatnék, mondd meg őszintén, mit nyújthatnék neked én, másod éves egyetemista, ösztöndíjas, akit a szerencsétlenség aurája lengett körül, hiszen még azt sem tudtam, ki volt az apám (kivéve álmaimban), sem, hogy milyen jövő vár rám (kivéve álmaimban?), sem azt, hogy ki vagyok (kivéve a nevemet), amikor a szerencse vagy a balszerencse úgy hozta, hogy a Vedado valamelyik utcájában megálljak (délután öt óra volt) egy sarkon, s hogy te épp arra hajts kék-fehér (58-as) Chevroletedben, amely lassan közeledett, akár egy gonosz varázslat, s ahelyett, hogy elment vagy bekenyárodott volna, puhán, rugalmasan megállt előttem, s nem tudom, intettél-e, vagy ilyesmi (az idők során elfelejtettem), de én nem mentem közelebb, mert te kiszálltál, hogy megvizsgáld az egyik elülső kerék gumiját. – Nem látszik lyukasnak, ugye? -. Mit tudtam én az autóról? – Nem harapok. – Mit tudtam én az efféle dolgokról, főleg, amikor azon kaptam magam, hogy nem is hallom a han-

god, mert pimaszul lenyűgöző tested valami különös asszociáció folytán egy épület tervét rajzolja ki a fejemben, amelynek még Niemeyer is a csodájára járt volna, s mert a meglepetés mélyén tudtam, hogy valami módon azért jelentél meg, hogy uralkodj rajtam, hogy összekuszáld az időmet és az életemet, vagy legalább is, hogy emlékeimbe süsd a birtoklás bélyegét, később pedig azt is megtudtam (nem mondtad, mit dolgozol, s dolgozol-e egyáltalán), hogy minden napirendtől független, beszédes hústorony vagy, szajha a javából, aki éjszakánként három vulkanikus ejakulációt csikar ki az emberből, parókabűvész (csodálatos gyűjteményed volt), aki minden toalett-re menéskor külsőt változtat, miközben az ágytól a fürdőszobáig végigcsorgatja a padlót, Uramisten, de még hogy!, és aki olyan, akár egy szeibafa törzse a tűzvészben, aki maga a zűrzavar, mert különben hogy is tehetted volna meg, hogy egy 26 éves férfi, aki akkoriban voltam, minden parókaváltáskor úgy érezze, más és más nővel szeretkezik, miközben a lelkét is beledolja, mert meggyőződése, hogy a lélek is része a férfiakból – e gyöngédségből és otrombaságokból gyúrt különös lényekből -áradó misztikumnak, s mindehhez még tedd hozzá, hogy hajnaltájt, amikor a tequila már jól felhevített, bevallottad, hogy a kormány egy magasrangú tisztviselőjének elhagyott (ez alighanem kulcsszó) szeretője vagy, egy anonim, ám aktív személyé, akinek hatalmas mellkasa van, és karján olyan sűrű a szőrzet, akár a májusi zivatar, hogy ezt a lakást is ő ajándékozta neked, s amikor csak zsúfolt teendői engedték (nekik furcsa módon kevesebb idejük van élni, mint másnak) megdugott, hogy bőkezűen ellátott itallal, miközben elmagyarázta, hogy sok elvtársa „egzisztenciális krízistől szenved” (ahogyan én is most, az ország nehéz gazdasági helyzete miatt), s efféle közhelekkel rázta le magáról a kettős erkölcs problémáját, a nép élete és a kényelmes élet soha meg nem fejtett rejtvényét. Te alakítottad-e végül is a sorsomat? Politikailag te voltál-e a sorsom alakítója?

Amikor végre megjött a whisky, sóváran a szobádba vittél, a palota ebédlőjén túlra, ahol a már mindent leigázó sötétség sem tudta elrejtteni a tömérdek hátra hagyott kincset, melyet az országból fejtellenül menekülő gazdagok házaiban foglaltak le, s amelyeket most az Elsikkasztott Javak igazgatósága gálánsan bocsátott a hozzád hasonló újjazdagok rendelkezésére.

S mi más volt a szobád, mindent összevéve, mint a világ legkényelmesebben masszív ágya (csaknem előzönlötték a karabálí törzs tarka-barka rongybabáinak száza, melyek a lehető legtermészetesebb mozdulatokkal mutogatták bizonyos részeiket, alátámasztva

az elméletet, miszerint a fallosz az emberek közti megértés legfőbb eszköze), ágyad fölött egy mexikói szombréro függött, jó mácsós, a rettentően fehér falon, mintegy várva Megkéselt Juánt, vagy legalább is Pisztolý Juánt, hogy kiálljon vele, mint férfi a férfival, meg a tükör, óh, a tükör, tünékeny fotográfiaként rögzítve – hányszor és hányszor –, amint összeszorítasz, hogy kisajtolj engem, addig-addig, míg már kívül-belül semmi sem marad belőlem, hogy a tiéd legyek, mindinkább a tiéd, nyíltan és titkosan, a tiéd, a mániáid kényére-kedvére? Mi volt a hálószobád, a menedéked, lesben álló karabali törzsedd, ha nem az a zug, ahol a csata végeztével, remegő, álmos szemhéjjal s ondóval teli szájjal magad is egy lettél a rongybabák közül: magányos és elhagyatott nő?

S mi volt, Uramisten, mi volt, vagy mit jelentett kapcsolatunk misztériumai közt a legnagyobb, amit te (a havannai lakos) egy három szavas kis kérdésben összegeztél minden alkalommal, mielőtt szeretkezni kezdtünk volna: „tiszt a füled”? S bár minden nap mosakszom, a fülmosást is beleértve, e kérdést az évek során soha nem tudtam kiűzni a fejemből, s az első alkalomtól fogva, hogy elhangzott, mindvégig ott lebegtem a szakadék szélén, rettegve, hogy elveszítem az egyensúlyomat, s vele együtt persze, a kapcsolatot is.

És a vacsorák? Miféle jelrendszert véstél az agyamba, amikor azokban a pompás vacsorákban részesítettél, ahol a vaskos gyertyák Louis de Funès különös grimaszaival olvadtak el lassított felvételen, a falra vetítve árnyékainkat ízletes csirkehúsok, rizzsel és sült banánnal teli tálak, bibliai kenyerek, vajos tálkák, sárga sajt-szeletek, sütemények, idénysaláták és szószok közepette, melyek a falánkságot elszabadítva versengtek a rejtélyes, hajóorrdiszt viselő levesestál tartalmának fölséges, lágy, tejszínesen édes ízével. Mit jelentettek azok a vacsorák neked, aki később az önkéntes száműzést választottad (21 év múlva tudtam meg), azok a vacsorák, melyeken anyád, ez az apró kis rajzfilm-figura, szomorú árnyékként volt jelen, soha nem ült velünk az asztalhoz, soha nem nyitotta szája a száját, úgyhogy némasága minden utólagos előítélettől megóvott, csak jött-ment, s hozta egyre az étellel megrakott tálakat és a vörösboros üvegeket, minden egyes, az asztalt és a konyhát átívelő, harsány, választ nem váró hívásodra. És azok a vacsorák? Milyen örömet nyújthattak azok a pazar vacsorák, ha közben az anyád örökös cseléded volt? S mennyire lehetett tápláló az a vacsora, ha egy óra múlva már búgócsigaként pörögtél az ágyon, kihíva magad ellen a halált, átható szagok és véres követelődzések közepette, mert rö-

eszmésen, minden áron teherbe akartál esni (való igaz, annak idején nem törtem rajta a fejem, melyikünknek kell megfizetnie érte az árat)?

(A tutaj kötelei eleresztődnek, látnivaló, hogy elkerülhetetlenül el fog-nak eresztődni, gondold csak el!)

Elteltek az évek, amelyeknek el kellett telniük, s még ma is fenn-tartom, hogy kettős nőiséged akkor virágzott a legjobban, amikor vadul fogdosódtunk az üveges teraszon, ahová befújt a tengeri szél a maga békétlen halottjaival, és már készültél az ádáz orgazmus-ra, hogy kipréseld belőlem, miközben Chaplin cinkosan nézett ránk egy poszterről, összehunyorított szemét egy virág mögé rejt-ve, azután pedig kényelmesen elhelyezkedtél harminc selyempárna között, és rám zúdítottad a napi politika egész bonyolult problema-tikáját; gyanúsán emlékeztettél egy olyan ügynökre, aki a világért sem engedhet meg magának holmi gyengeséget, leszámítva a ket-tős erkölcsöt (már megint), afféle morális dugóhúzót csinálva ma-gából, amikor az üvegben felgyülemlt gázok már mindenáron jogos és elegáns távozással fenyegetnek. Az évek úgy teltek el, hogy még hozzávetőlegesen sem tudtam felmérni, mekkora volt benned a robbanásveszély, miféle problémákat oldottál meg nélkülem, mennyire voltál, vagy nem voltál képes ellenállni a téged cibáló személyes konfliktusok dühének, melyek egyre átláthatatlanabbak-ká váltak számomra a teraszon töltött éjszakai szeretkezések köze-pette, miközben arra igyekeztél rávenni, hogy menjek utánad Me-xikóba (ahová állítólag gyakran jártál), verjek ott gyökeret, csinál-jak neked egy gyereket, s élvezzem a könnyű életet a pénzből, amit összegyűjtöttél, mielőtt elszántad volna magad a döntő lépésre, mely alkalmakkor te meg én mindig hevesen összetűztünk politi-kailag a rumtól feltüzelt vitákban a kérdés felett, miszerint Kubá-ban nincs szabadság (ebben tántoríthatatlan voltál), s hogy ez az egész olyan férfiak mesterségesen kiagyalt álma, akiknek nincs szőr a karjukon (ebben is megmakacsoltad magad), *(A köteleket most csak-ugyan elnyeli a tenger, mint valami rozsdás cércnametéltet)*, ennélfog-va arra ítéltetek, hogy ne fedjék fel a hazugságot, amit a nép üd-vére álarc fed, s ne fogják fel (micsoda elmélet!) hogy a forradalma-t nem éteri lények csinálják, minélfogva a (csöppet sem tökéle-tes) emberi agy irányítja az életet és az időt, a csodálatot és a csa-lást, mert erről van szó: csalásról, egy olyan szerencsejáték formá-jában, melyben *egyesekeknek másokon* kell élösködniük, akiknek a ma-guk részéről (bármilyen történet is), el kell tartaniuk azokat, hogy *ők* megvédhessék magukat *amazoktól*, s biztosítsák ezek fennmaradá-

sát; mindezt erősen hangoztattad, hogy meggyőzz: a forradalom, amiben hiszek, irreális, és hogy a forradalom által felhatalmazott személyeknek el kell tűrniük a forradalom szeszélyeit, hogy ellenálljanak a nyomásnak, amit a külső ellenség forrongó üstje rájuk kényszerít, ebből pedig az következik, hogy a feketét fehérnek, a gyávát és alantaszt a nemesség és a becsületesség kifejeződésének kell tekintenünk. Olyan szenvedéllyel védted álláspontodat, hogy végül filozofikus és romantikus tökfeknek tituláltál, s megjósoltad (mint valami kártya nélküli jósnő), hogy évek múlva majd a falba verem a fejedet, mert nem fogtam fel idejében a realitást, nem ragadtam fel a bőröndömet, s nem léptem le veled egy másik országba, ahol dúskálhattam volna a lehetőségekben (*Hány napja is hányódom a Floridai szorosban? ... Hány átkozott nap és hold ezüst csillogása vág a szemembe, vonszol és elsüllyeszt, kiszárit a napon, s felhasogatott, véres roncsot csinál a testemből emiatt a döntés miatt, amin most már semmi értelme töprengennem?*), lehetett volna belőlem dühödten futurista, zseniális épületek tervezője, nemi szerveid féltékeny őre, amit akár műanyaggal is helyettesíthetnél volna (rózsaszínűvel, persze), hogy akkor se érezd annak a – valami módon szintén architektonikus – lyuknak a hiányát, ha agyon nyűvöm, s mindezen kívül még egy autót is vettél volna nekem, hogy a sofőröd legyek, vagy legalább is abban az örömben lehessen részem, hogy ide-oda cikázom, akár egy erdőben eltévedt óriás lepke, s bárhol fölvehesselek.

(Már nincsenek kötelek és a traktor gumibelsőjét is beszívja a szél-lökés, rám szabadítja az órák óta körülöttem köröző, eredetibbnél eredetibb halakat...)

Persze, hogy töméredek év telt el azóta, hogy állítólag kilyukadt a kocsid gumija a Vedado egyik utcasarkán, eddig a napig, 1992 februárjának pontosan a 12-ik napjáig, amikor visszaemlékezem, hogy szobádban, ahová sosem süttött be a nap, te ültetted el bennem az afféle dolgokat, mint a kettős erkölcs meg a kényelem iránti vágyódás (gyenge voltam, minden jel erre mutat), ezeknek az eszméknek külföldön több hasznát vettem volna, itt viszont tönkre tették a pályámat, s afféle elit-kísértetté változtattak (hogy tetszetek volna neked tudós majomhoz illő verseim, melyek némi hírnevet szereztek nekem a disszidensjelöltek és a kurvák között – mert vannak köztük műveltek is!), apránként fölemésztettek, s nem tudom, énemnek mely része szállt fel arra a tutajra, hogy bevégezzem, amikor az ég és a tenger összeér.

Most valami más jár az eszemben: miért halásztam ki a tengerből a szorongó hold sötétjében egy színes papírdobozt, amelyen ez

áll: *Arany Marbú – Méz és gabonapehely. La María energiát ad! Ropogós! Nettó súly: 200 g. Napsugaraktól óvni! Hűvös, száraz helyen tartandó. 0.65... Barcelona.*

Elmaradt mögöttem a sziget, mely az én építészeti terveim nélkül küszködik állványzataival és olcsó házaival, s benne maradt örökre aminek lennem kellett volna, és amivé lenni nem tudtam; s ott maradt az anyád is, aki szült, és akinek nem vetem a szemére, hogy úgy tört össze, akár egy papírsárkány a tévéantennák között, és ottmaradt – mondjam-e ki, vagy sem? – a rejtélyes mondat: „Ennek vége!”; a rettenetes rejtély: „Mondtam, hogy vége, ennyi volt, és kész!”, amikor négy hónap után egyszer csak kirúgtál: „Nem folytathatjuk”. „Miért?” „Véget ért... én ilyen vagyok!”. És véget ért, bár én nem voltam olyan, mint te, véget ért, bár egyszer gyönge voltál, s mielőtt elmentél volna az országból, bevallottad egy közös barátunknak, hogy igazán szerettél, és sajnálsz, hogy véget kellett vetni annak, ami köztünk volt, és ami inkább hasonlított egy boleróra, mint a való életre.

És hogy milyen az élet, asszonyom, ennyi idő telt el (*a halak a fejemhez ütődnek és a tömérdék, hajótörésekben megtisztult víz belém hatol, ki tudja, hogy abban az utolsó percben volt-e tisztább a fülem, mert a tenger már négy napja sikálta, vagy abban a nagyon eleven időszakban, amikor ádáz és fáradt nyelved dolgozott benne*), és nincs meg hozzá a kellő nyugalom, hogy megtudjam: én, a halott, a sok-sok halott végösszege vagyok-e (a bonyodalmak elkerülése végett a továbbiakban akár Ádámnak és Évának is nevezhetjük őket), vagy egy lelet vagyok a jövő tudományos-fantasztikus kutatásai számára.

És mégis, ki hinné, hogy a legutolsó pillanatban Jorge Manrique verssorai jutottak eszembe:

*És halál vet neki véget
érkezőben*

DOBOS ÉVA FORDÍTÁSA

Vídeo vagy video

Fefitaa, asszonyom, ne kiabáljon annyira, mert megreped a dobhártyám, jaj, fiacskám, hogyne kiabálnék, mikor annyira izgatott vagyok, azért kiabálás és kiabálás közt is van különbség, asszonyom, nézze csak, nem ő volt az, mondtam már, kicsit mulatt de azért nem annyira, inkább szinte fehér, érti, mert aki tudni akarja, kicsoda Fefita, az csak forduljon hozzám, a titkokat magammal viszem a sírba, az övéit meg még egy csomó ember titkait, mert van, aki szivacsnak születik, habár a szárazföldön, még lökdösnek is ebben hőségben, asszonyom, ne taszigáljanak már, ne húzza fel magát, uram, itt a repülőtéren türelemmel kell lenni, a franc essen belé, nem mondtam a vénasszonynak, de gondoltam, és természetes, hogy gondoltam, mert magam sem értettem, hogy kerültem bele abba a tömegbe, kétszáz valahány ember közé, akik hol erre, hol arra rángattak, hol előre, hol hátra, ordibálva, mint egy cirkuszban a bohóc-műsoron, valahányszor az automatikusan nyíló üvegajtó (rajta fekete alapon szürkében egy repülőgép rajza és egy szó két nyelven: érkezések, *arrivals*) kitérült, hogy utat nyisson először a jól telepalkolt alumínium kocsinak, amely hatalmas fekete, hernyóforma bőrröndökkel araszolt előre, minden féle-fajta külföldi árucikkkel teli dobozokkal s a repülőtéri üzletben frissen vásárolt holmikkal megtömött reklámszatyrokkal megrakva, mögöttük pedig megjelentek tulajdonosaik, az utas hölgyek és urak, kiknek látványa mindenkit felvillanyozott, s akik derekasan állták a megérkezés érzelmi viharát, az öleléseket, csókokat, könnyeket, a nyomakodást és tapogatást, amiből nekik is, meg az illatos, csábító, nyitott szatyroknak is kijutott. A legellentétebb emberi érzelmek robbantak itt ki (valóságos íz-egyveleg volt, ahogy a sós könnyek összekeveredtek az ideges kis kacajokkal), s úgy harsogtak, hogy az a ricsaj még egy Sonny magnónak is sok lett volna.

Látszik, hogy nincs tapasztalata benne, uram (lendült ismét támadásba a hatalmas, fiatalos fülbevalókat viselő öreg hölgy); én ezzel szemben havonta kétszer kijövök a reptérre, hogy fogadjam valamelyik Miamiból érkező ismerősömet, akkor maga, hölgyem, a fél világot ismeri, idehallgasson, higgye el, vagy próbálja ki maga is, és megtapasztalja, én mondom, mindig érkezik valaki, akit az ember ismer, ha kimondtam volna, amit egy pillanattal ezelőtt elhallgattam, az öregasszony biztos eleresztett volna, ráadásul egyre jobban kellett pisilnem, már majd'szétrepedt a hólyagom a

boxeralsóm alatt, de hiába, mert a mosdó néhány méterrel odébb volt, a másik teremben, ott, ahol azok mennek ki a géphez, akik fél óra múlva már az USA földjét tapodják, úgyhogy oda nem volt kedvem bemenni, különben is gátlásos ember vagyok, olyan, mint egy teve sivatag nélkül, vagy egy bolygótüzeztől rettegő tűzoltó, ezért mondtam neki, hogy fogytán a türelmem, bizony, bírni kell lábbal ezt az ácsorgást, a gép kilenc negyvenkor száll le, de az emberlány a itt rostokol hajnal óta, és tudja, hogy a hajnali órák a legkeményebbek, a buszok dugig vannak, de én ezzel nem törődöm, fõlszállok, amelyikre tudok, fõ az, hogy lássam, amikor a gép leszáll, olyan, mint egy kis játékgép, amelyet valaki lerak a kifutópályára, aztán elsüvíti, mint egy nyíl, amelyik bele akar találni az almába, résen kell lennem a zsebmetszőkkel, arról a rohadékról ott lerí, hogy oda dugja a kezét, ahová nem kéne, sosem látta még megérkezni a Miami gépet, nem szoktam húsz pezónál többet tenni az erszényembe, de ma elgaloppoztam magam, mert az jutott az eszembe, hátha elcsípek egy pár utcán árult pizzát, azt a fajtát, amelyikről mindenki tudja, miből van, de senki nem kérdezi, nekem legalább is mostanáig, mindig volt kedvem ide kijönni, azelőtt, az én időmben nem hagytam volna ki egy utcabált a La Polar kerületben, felmáztam a dombra, azt hiszem, azért olyan erős még most is a lábam, bár mindig is ilyen Rendkívüli Időszaki szikár alkatom volt, amilyennek most lát, ki tudja, szóval, venni akartam pizzát, vagy bármi mást, most jövök rá, hogy maga új a városnegyedben, alig egy hónapja, hogy beköltözött, a maga lakásában akasztotta fel magát évekkkel ezelőtt Jacinto, ő volt a harmadik vagy negyedik vőlegényem, agglégény, véletlenül ismerkedtünk meg egy vasárnapi mulatságban, lehet, hogy nem hiszi, de kikosaraztam, és ez így is maradt, míg csak fel nem kötötte magát, ne lökdössenek, manapság már nincs annyi táncmulatság, de azt mondtam magamnak: ha bál nincs is, van repülőtér, nem figyelte még meg, milyen szaguk van azoknak, akik kintről jönnek, mondanom kellett volna neki, hogy némi-lyik mellettem nyomakodónak a búzától aligha érezhetném, nem szólva óróra, vagy inkább kanáriságra hajáról, amely úgy meredezett, akár a boltos papírzacskójában kihajtott és elszaporodott gomba, kinek mihez van kedve, az egyik biciklizni szeret, meg pimaszkodni, én meg a repülőtérre szeretek kijárni, főleg egy ilyen napon, mint ez a mai, amikor megjön Fefita, ismeri, ugye, nem, de hogy is (ezt a megjegyzést is lenyeltem), látja, milyen népszerű, egész Santos Suárez itt van, vagy legalább is az egész háztömb, bár még mindenki álmos, hogy kicsodát, nem, nem, ebben a lárma-

ban semmit sem hallani, hogy ki az ott, Marianita, a tömbbizalmi, a politikától eltekintve, mindig is megértő volt, majd beszélnem kell vele a költözésem miatt, maga már jelentkezett a kerületi bizottságnál, a vénasszony olvas a gondolataimban, maga tényleg siket, nem asszonyom, könyvelő, áh, mindig is szerettem a számokat, hát még én, az apám fejben ki tudta számolni bárminek a százalékát, és tessék, milyen az élet, ennyi szám volt a fejében, mégsem volt képes nyerni a lutrin soha az életben, lássuk csak hadd gondoljam végig, hogy is kerültem ide a repülőtérré...

Ez a vénasszony *base-ball* játékos, megfővünk ebben az üstben, miféle jelmezben van ez, ne lökdössenek már, na, az életben nem teszem ki magam többé ennek a herce-hurcának, olyan, mint akit dróton rángatnak, az emberek dőltek a röhögéstől, amikor megint szétnyílt az automata kapu fekete függönye, vigyázat, *do not stop in the doorway*, s mintha a homály birodalmából kelt volna ki, megjelent egy nyolcvan egynéhány éves asszony, fején három *base-ball* sapkával: A San Luis-i Cardenales, a Kansas City és az Oakland, a három rivális csapat egy rikító színű, hosszúszerű virágokkal díszített szombréro tetején tülekedett; a vénasszony nyakáról, melynek hossza a fenti virágszárakéval vetélkedett, több sor olcsó aranylánc csüngött alá, meg mit sem érő, műanyag szanteria* nyakláncok; karján valóságos bazár, ami elleplezte öregsége elkerülhetetlen jeleit; nadrágszoknyáján (valódi indiai selyem) flitterek csillogtak, amitől a laza, mályvaszín anyag megmagyarázhatatlan fényben látszott lebegni; mellét, hátát, vállát, karját pedig három póló fedte, egyik a másikon (különböző színűek), a szódabikarbonafehér póló, pompás pálmafájával *Welcome Miami-t* hirdelve vegyült bele a pamplonai bikaviadal vérvörösébe, és ah, odalent, a vérkeringési zavaroktól bizonytalan lábón csodás sportcipő díszelgett, ahhoz hasonló, amelyben Armstrong a holdra lépett, ami inkább Jules Verne holdja volt, mintsem a szerelmeseké, ha így folytatódik ez a lökdösődés, ki kell hívni a rendőrséget, milyen röhejesek tudnak lenni az emberek, a nyanya alighanem *shopping centert* nyit, ne mondja nekem, hogy az a fickó nem zsebmetsző, a látványos öregasszonyt egy szempillantás alatt kiragadják a rokonai a tömegből, pedig az emberek szerették volna jobban megnézni, amint a hernyóforma bőrdöntöt tolja, meg két roppant csinos kezításkáját, s a jelenlévők néhány percig úgy tolongnak a nyomában, mintha holmi nyilatkozatot várnának tőle, amelyet a filmsztárok szoktak adni, mikor megérkeznek bizonyos országokba, mindenesetre ez nem Fefita.

* afrokubai vallás, melynek istencit különböző színek jelképezik

Rápillantok az időtől már megzöldült számlapú Poljot karórámra, ilyen vegyen egyet a zöld pénzért, ilyen már nem gyártanak, megrémít, hogy a két mutató a tizenketteshez közelít, idehallgasson, most jön a java, nem tudom, miről beszél, hát arról, hogy megjött Carlos, Carlos, akinek videója van, micsoda találmány, fantasztikus egy szerkezet, az igaz, Carlos bárkiről filmet készít, erre született, amikor született, még nem volt video, asszonyom, ez csak olyan mondás, tudja mi az, hogy csak megnyom egy gombot és raka-raka-raka-raka, igen, mozgó fotókat csinál az emberről, aztán kiveszik a gépből, beteszik egy másik gépbe, és csak le kell ülni a tévé elé, a gépek világában élünk, ez bizony igaz, igen, a gépek világában, ahogy mondja, jól tették, hogy elhozták Carlost, az egy zseni, igaz, hogy fizetni kell neki, dollárban, azt hiszem, jaj, mamám, micsoda tülekedés, sójt, jaj, papám és nagymamám, annak áll a világ, akinek van dollárja, jaj, fiam, páncél nélkül nem teknős a teknős. És megint a lökdösődés, vajon ki jön ki most, már három órája cibálnak erre meg arra, nézze, ez sem Fefita volt, mi lesz, ha ő érkezik, tényleg, ki is ez a Fefita.

Bal lábbal keltem fel. Mesébe illő volt a pirkadat: a nap lágyan csusszant ki sós héjából, s megtelepedett a szoba ablakán, majd át-sétált a komód tükrére, s onnan tovább ugorva az örök dolgok ősi gyöngédségével karcolta meg a szememet. Én azonban mindenképpen bal lábbal keltem, annak ellenére, hogy reggelire magamnak meg a kutyámnak, Oscarnak egy pár tojás is jutott, meg egy kerek cipő, a két sarkán lelapítva, amilyen a Föld volt, amikor földrajzot tanultam a havannai Asztúriai Központ Jovellanos Intézetében, és Teófilo, a tanár vörös lett a dühtől, amikor némelyik diákja, feledékenységében felbolygatta a bolygóknak a miénkhez viszonyított sorrendjét, vagy rémült papagáj módjára némult el, amikor egyik-másik okostojás több gyűrűt aggatott a Szaturnuszra, mint amennyi volt neki. Mégis pechesen indult a nap, mert miután hamar kikerültem a pékség előtti vasárnapi sorból, és megütöttem a főnyereményt, mert mi mást jelentett volna, hogy sikerült megvennem (bár egy kis botlással, amiről mindjárt értesülnek) a sarki újságosbódében a *Juventud Rebelde*t, egy *Tribuna de La Habana*hoz kapcsolva, s miközben elbambultam a szürrealista látványon, mint növekszik a sor, mert sorra érkeztek a többi társak, azaz az öregek, a vénescskék (a nők hátramaradtak), a haverok, barátok és ismerősök, a bénák, és a majd később megbénulók, s mind újságokat vásároltak, amelyeket majd később eladnak a parkban, darabját egy pezóért, „mert ma vasárnap van uram, és élni kell valamiből”,

holnap viszont hétfő van, és fel kell fordulni, összeakadtam az ajtószomszédasszonyommal, akinek eszébe jutott, hogy vadonatúj vagyok a negyedben, s leparkolt, csaknem abban a pillanatban, amikor már rám került a sor, épp ott az újságoskioszk mellett, öreg, amerikai, anónzöldre festett teherautót vezetett egy sheriff nem mindennapi könnyedségével, s a teherautóról a negyedem lakosai szálltak le, megesküdnek, hogy mind az én házamból valók voltak, futottak, s egy reggeli köszöntést odavetve, élém furakodtak, hogy legalább egy darab újságot szerezzenek, sikerült is, és már vitték a sheriffnőnek, aki egy pillanatra sem engedte el a Ford márkájú tragacs kormányát, s akinek jóvoltából a sorban állók jól begorombultak, a teli torokból rám zúduló tiltakozásokból és szitkokból ítélve, azért csattant rajtam az ostor, merthogy úgymond, még az atyáúristent is magam elé engedem: ez rosszabb, mint újra eladni az újságot, simlis sorbanálló, itt tisztelni szokás az öregeket, a dzsungel törvényét alkalmaztad, te szarházi, és így tovább, képzelhetik. Pechem volt, mert ha néhány másodperccel később jönnek, megúsztam volna azt a szégyent. Ők azonban éppen abban a pillanatban kaptak el, magukkal sodortak, s egyszer csak a teherautó tetején találtam magam, amely mintha csak az „Órjárat” című tévésorozat egy régi epizódjából bukkant volna fel (mellesleg a testes szomszédasszony még hasonlított is Broderick Crawfordra, a detektívre), s már vittek magukkal a repülőtérrre, hogy részt vegyek Fefita nagyszabású fogadásán... de ki az a Fefita...

Mivel maga nem ismeri, elmondom: Fefita nagyjából úgy ötven körül lehet, ő Rosita húga, látja, milyen mulatságos, miért, Fefita és Rosita, hogy lehet egy ilyen irdatlan nagy testű nőt Rositának hívni, húsz éves korában belegabalyodott egy külföldibe, és huss, elhagyta az országot, elment, el bizony, és azóta sem jött vissza, egészen a mai napig, ezért van ez a nagy felbolydulás, nem tudom, mért olyan nagy ügy ez, asszonyom, maga új a negyedben, hát nem tudhatja, mi a helyzet, az a helyzet, hogy összeveszett azzal, aki kivitte, és azután megismert egy nagyon derék embert, mint mondják, aki elvette őt, mert az az igazság, hogy Fefita nagyon csábos volt, főleg a hátától lefelé, persze ebben nincs semmi újdonság, a régi történet, ah... itt az idős szomszédasszony egy kilométeres szünetet tartott, ami alatt feltöltötte az elemeit, s a kelletténél nagyobbra tártotta a száját, mint aki nem tudja, hogy nevetni fog-e, vagy csak egy ostoba mosolyra futja, s e fintor látni engedte a rosszul rögzített, lehangoló fogsor folytonos imbolygását; de az emberek nem ezért vannak itt, ah, nem, hanem, mert a szomszédok hálásak neki azért

a gesztusért, melyikért, Fefita sosem felejtette el őket, és sokszor érkeztek csomagocskák: vitaminsürítmények Pimentelnek, egy szerencsétlen tüdőbajosnak, aki míg élt, mindig jobban hitt a vitaminokban, mint az orvosokban, beleértve a családorvost is (Pepito Troncosót, aki derék hentes volt), iskolai zoknit Cheítónak, Ivánnak, Lourdesnek, Américónak, Luz Mariának, Cristinónak és Soledad del Solnak, meg a negyed összes szaros kiskölykének, jaj, bocsássa meg a szarost, nem számít, asszonyom, szóval, küldött orvosságot, cipőt, ruhát, inget, sapkát, öngyújtót, kendőt, sőt még tejport is, biztosan ellenzi a blokádot, nem kétséges, mert aranyból van a szíve, milyen jól jönne most a Nemzeti Banknak ez az arany-szív (szigorúan bizalmas gondolat), és az emberek nem felejtenek, gondolja, hát, ne lökdössenek, Fefita olyan, mintha el se ment volna, a férjével jön, dehogy is, már meghalt, öreg volt, amikor összeházasodtak, és egy ilyen hátsófelet nem bír ki mindenki, ez volt az egyetlen alkalom, hogy elmosolyodtam a repülőtéren, ne lökdössenek, nekem sosem tetszett ez a dolog a megosztott családokkal, én is visszalököm, magának tetszik, mit mondhatnék, és nem is tudtam volna mondani semmit, mert abban a pillanatban egy tíz éves forma kislány, akiről kiderült, hogy ő Fefita egyetlen unokahúga, az egyik szomszéd vállára kapaszkodva felkiáltott, hogy meglátta a nénikéjét a kijárat mellett (fényképekről már ismerte), s mindezt így összegezte: Ott jön a nénikém, láttam a nénikémet, a nénikém shortot visel (jó alkalom egy kis természetes magamutogatásra), mindjárt kijön a nénikém... ne lökdössenek, ne lökdössenek, na most jön a java, szomszéd, én is tudok lökdösődni, Carlos készítsd a videót, emberek, hagyják dolgozni Carlost, ott van, a szentségit, milyen csinos, ne lökdössenek, a francba, mennyi mindent hoz, nénikém, nénikém, unokahúgocskám, unokahúgocskám, nővérem, nővérem, jaj, de megható, istenem, és a vénasszony sírva fakadt, Carlost meg a vállukra veszik az emberek, megnyomja a gombot és raka-raka-raka-raka, Carlos vegyél fel mindent, nem akarták, hogy taszigáljam őket, de már késő, ő, Szent Lázár, de hát semmit sem változott, Fefita, Fefita, Fefitaa, mindjárt dalra fakadnak, életemben nem láttam ennél örültebb dolgot, úgy veszik körül és szorongatják a sugárzó személyt, akár egy darab guájáját két szelet kenyér között, és ekkor történt, hogy a saját zsebemet keresve, az előttem lévő zsebébe dugtam a kezemet, és kitapogattam benne a repülőtéri nyomorgattatástól ronggyá gyűrődött nylonbélést, mi marad a kenyeremből ennek az odisszeiának a végén, amit saját tesztosza természetemnek és gyenge védekező képességemnek köszön-

hetek, megöregedtem volna, ez csak egy kósza kérdés volt, mert már cibáltak magukkal az egészségesek és a betegek, a pöffeszkedők és az alázatosak, az ügyeskedők és a tétovák, az ordibálók és az álno-
kok, kiknek sora a Jurassic Parkból kiszökött dinoszaurusz farkaként követte Fefitát, élükön s a negyed izomembereinek vállán, Carlos egyensúlyozott, láthatóan rémült arccal, ám a gombot folyamatosan nyomva, hogy megörökítse a dolgot a történelem számára, mi-
csoda történelem, az utcai vagy repülőtéri karneváli menet túlcso-
duló örömmel járta a táncot zene nélkül a Jukka és a Tenger Ura-
ként trónoló hatalmas fekete hernyó nyomában, s a koreográfia
akár egy modern temetési menet mintájául is szolgálhatott volna;
akkora volt a zűrzavar, hogy biztos vagyok benne, sok jelenlévő
valóságos katarzist élt át, s a friss levegő gyöngéd fuvallattal bur-
kolta be hibáikat és erényeiket (társadalmi vetületükben érte ter-
mészetesen), amitől királyoknak, császároknak, pápáknak, tábor-
nokoknak, új típusú, liberális gazdagoknak, elnököknek, kiválaszt-
ottaknak és kiválasztandóknak, tudósoknak érezték magukat, mi
lehet ennél jobb, hogy valami rendet tegyenek ebben az oly apoka-
liptikus és vállalkozó szellemű világban, és megint a lökdösődés, az-
tán másokkal együtt engem is felsodortak a teherautóra, emberek
tucatjaival együtt, akik a sheriffről fensőbbes szemvillanására
elrendezték a csomagokat a megfelelő, biztos helyen, mielőtt elin-
dulna a teherautó, melyet öt kerékpáros kísért majd, díszkíséret
gyanánt; néhány perccel később, nem is tudom, hogyan, nekilődött
az a csotrogány, én pedig az 52 éves, Pinar del Río tartomány
Taco-Taco nevű falujában született agglegény, 52 távollét és hi-
ány birtokosa, a világtól elfeledetten és a családtól elszakadtan egy-
szerre minden emberi nyomorúságot a fülemben éreztem, miköz-
ben a derekamat egy kéz csiklandozta, nyilván valami homoszexu-
ális motozott rajta, s éreztem a napsütést az árnyékok közt, ahogy
a Ford Rancho Boyeros felé fordult, s a szellő, bár kevesebb felfris-
sülést hozva, mint amit várni lehetett volna tőle, élet-halál harcot
vívott a verejtékcsíkokkal, a bűzzel, a teherautót ostromló dudahang-
zavarral, amely hihetetlen tibeti harmóniában olvadt össze a Fefita,
Fefita kiáltásokkal; Carlos, hivatásának csúcsán oldalt csimpasz-
kodott, az izomemberekbe kapaszkodva, hogy elcsípje Fefita feltar-
tott karját, amely kilógott a vezetőfülkéből, és vehemensen intege-
tett minden honfitársának, aki csak szembe jött az úton; mit keres-
tem én e között a népség között, hiszen megrögzött vasárnapi ott-
honülő agglegény vagyok, épp olyan egyszerű lény, mint a kutyám,
Oscar, vajon mit csinál most.

Mondtam, hogy ez nem mindennapi hajcihó lesz, szomszéd, áh, igen, örület, áh, igen, még jó, hogy itt van a teherautó, áh, igen, hogy hívják, szomszéd, áh, igen, mondom, Diego Gutiérrez Trapero, áh, igen, mi az, csak az, hogy most jut eszembe, volt egy ilyen nevű udvarlóm, ez a nő soha ki nem hunyó máglya lehetett, félelmet és undort éreztem, nem tudom, pontosan, miért, már vagy ötven éve nem láttam azt a férfit, látja, hogy múlik az idő, igen, az idő múlik, jaj, anyám, ha beérünk Santos Suárezbe, az lesz a világvége, áh, igen, van vagy tíz láda sör meg némi harapni való, áh, igen, Fefita nővére, az aztán szemfüles, ne mondja, neki semmit sem számít, hogy Rendkívüli Időszak van, ne mondja, főleg, hogy most már lehet az embernek dollárja, ne mondja, magának van dollárja, áh, igen, de komolyan, nem, nem, félreértett, ne mondja, milyen pimasz a vénasszony, én döntöm el, hogy mondom-e vagy nem mondom; megöl ez a hőség, de fiam, ne idegeskedj a dollárok miatt, áh, igen, fintort vágott, az a helyzet, hogy megöl ez a hőség, legalább most már nemcsak a simliseknek van dollárjuk ebben az országban, áh, igen... ne mondja... megöl ez a hőség.

A teherautó hosszasan nyelte a kilométereket, majd több, mint egy órás út után, füstölgő csónakként ért partot Santos Suárez kikötőjében. Nem tudom elmondani, hogyan szálltam le, hogyan vettem le a teherautóról, sem azt, hogyan szálltak le a többiek, talán csak arra emlékszem, hogy mi, akik a kocsi hátuljában utaztunk, épp ellentétesen azzal, ahogyan a cigarettafüst távozik kör alakban, nagy nyugalommal és lebeg tovább a fejünk felett, egy lendülettel szálltunk le, úgy, hogy mozog már, na, mert megérkeztünk, és elkezdődött a multság; azt sem tudom, hogyan sodortak be a pontosan az enyém alatt lévő lakásba (szegény Oscar, biztosan megőrül a lármától, bebújik az ágy alá, és még a saját árnyékától is megrémül); azt hiszem, senki sem tudja meg soha, hogyan szállították le a teherautóról, s vonultatták el Carlos kamerája előtt, aki ekkorra már majdnem összeesett, kísérték a sherifnő lakásának valamely részébe, s tettek egyik kezébe egy dobozt egy apró, szétolvadt édességgel, hiába, az augusztus könyörtelen, egy-két hangyával egyetemben, amelyek a csigatészta között sétáltak, az apró, merészen apró, leírhatatlanul apró krokettek beburkoló szószban, másik kezébe pedig fehérén virító műanyagpoharat valami elképzelhetetlen illatú, különös itallal, hogy ünnepeljünk, de micsoda hőség volt, nem felejttem el, amíg élek.

Idehallgasson, szomszéd, most jön a java, hogyhogy, ilyenkor mindig van egy ilyen pillanat, milyen, majd meglátja, ha maga

mondja, asszonyom, akarja, hogy elmondjam, már épp azon volt, hogy elmondja, de félbe kellett szakítania, s megemelnie a hangját, mert akkor megszólalt a zene, *conga* hegedűvel, nagyon mulatságos, épp azon volt, hogy elmondja, ebben biztos vagyok, de ekkor a nevetgélés, az iszogató (gyomor kellett hozzá), az eszegetés (gyomor kellett hozzá) közepette, Fefita elhelyezkedett a szoba közepén, és napkeleti királyokhoz illő arccal azt mondta, tartsák fel a kezüket azok, akiknek van otthon kutyájuk (ki hitte volna, hogy ennyi kutya van a negyedben) és mindenkinek, engem is beleértve, aki nem maradtam hátra, a kezébe nyomott egy roppant csinos műanyag csontot, ez még nem a meglepetés, szomszéd; fogtam az olvadt gyertya színű műanyag csontot és zsebre vágtam, hűha, a kenyér már nem is kenyér volt, hanem olyan massa, amilyen Oscar fenekéből szokott kirobbanni; azt hittem, ez a meglepetés, nem uram, csak Fefita imádja a kutyákat, és ezzel kezdte, hogyhogy, mindenkinek megvan a maga heppje, a kinti Közösség látogatásai nagyon élvezetesek, nem gondolja; talán gondoltam volna valamit, de ekkor bekapcsolták a tévét, a videóval összekötve, és ismét Fefitát láttuk a repülőtéren, nem mondtam, ez már tényleg a meglepetés, emberek, de hát itt is lökdösődnek, nincs nagyobb dolog a világon, mint a technikai fejlődés, igen, micsoda találmány... de nézze, nézze... az ott én vagyok, és nézze, ott van maga is, megint csak lökdösődnek, maga tisztán látszott, szomszéd, magamat nem láttam nagyon jól, még az ing is tisztán látszott, éppen olyan, mint a magán lévő (nem is tudom, miért estem ezen a ponton villámgyors nyelvfilozófiai töprengésbe a „magán lévő” kifejezés fölött, amit az imént hallottam vénséges vén kísérőmtől, de óvakodtam kommentálni neki, lévén a dolog nagyon bizalmas természetű, ahogy már ez az érdektelen dolgokkal lenni szokott); ekkor ütött be a világvége, mondom én, mert az első, amatőről eléggé kiegyensúlyozott felvételek után, a tévében egyszer csak dinamikus (és kevéssé artistikus) módon, Carlos munkája eredményeként a raka-raka-rakarakával, hol fejjel felfelé, hol fejjel lefelé jelentek meg az emberek, miközben jobbról bal felé szüntelenül vibrált a kép, bár olykor balról is jobb felé, amiből látni lehetett, milyen kockázatos utazást vállalt a videós az izomemberek vállára kapaszkodva, akik az örömmámorban keresztülhurcolták a tömegen, a kiabálás pedig tömör farkasüvöltéssé formálta a hangszávot, s a kamera vibrálásait csak még jobban fölerősítették a teherautó zökkenései, meg a remegés, ami rájött Carlosra, amikor kilógatták, hogy vegye filmre Fefita magasba emelt karjának hullámzó mozdulatait, amellyel a repülőteret

a főváros legsűrűbben lakott részeivel összekötő országút teljes hosszában látott embereknek integetett, ami organikus plaszticitású felvétel lehetett volna, micsoda kifejezés, a képernyőn azonban ebből csak egy meglehetősen szőrös, barna kar volt látható, ami kissé elmosódva mozgott a közelképen, akár egy dühében rázkódó buci, s ehhez még hozzá kell tenni, e tizennegyedik kategóriás film kolofonja gyanánt a negyedbe való megérkezés képeit, ahol Carlost, aki immár láthatóan nem volt ura a felvevőgépnek, görcsbe meredve szedték le, persze kit nem, a teherautóról, miközben ő továbbra is rendületlenül nyomta kamerája gombját, és sikerült is megörökítenie a sliccek, könyökök, tornacipők, felhódarabkák, házrészletek, a kerület épületei és a nevető szájak tarkabarka kollázsát, sőt még egy kinyújtott nyelvet is, amely benedvesítette a lencse alsó részét, még sosem láttam ilyet, mondom én, és arra gondoltam, hogy ebben az országban bárki bárminek hiszi magát e pillanatokban (van, akinek segítenek is e hitében), és még kasszíroz is érte, mert a hiánygazdaságnak ilyen rettenetes mumus arca van, amit sok felnőtt beleoltott a gyerekekbe, hadd vegyék át azok is az ő félelmüket és magányukat, és ami ennél fogva azon személyek megcáfolhatatlan ítéleteként mondatik ki, akik úgy vélik, hogy birtokában vannak az igazságnak, vagy ami még rosszabb: az ámítás igazságának, és ott a tévé előtt is az ámítás igazságát élték át, miközben az egyetlen összefüggő látvány az a jelenet volt, amikor Fefita, a teherautóról lekaszálódva rágógumis, cukorkás és csokoládés csomagokat hajított a levegőbe a csapatnyi gyerek közé, akik mindjárt ütni kezdték egymást a csomagokért, ami azt az egyetlen alkalmat idézte az emlékezetembe, amikor sok évvel ezelőtt keresztapa voltam egy keresztelőn, s a templomból kilépve egy csomó aprópénzt szórtam a lányoknak, akik a vadállatok gyöngédségével vetették egymásra magukat az utcán, hogy mindenáron megkaparintsák a pénzerméket.

Mi lesz most, szomszéd, tudom is én, asszonyom, nem látja a foltokat, de igen, nézze meg őket jól, igen, igen, eh, mért nyúlik meg mindenki a tévében, míg már csak egy folt lesz belőle, eh, miért; drágalátos szomszédasszonyom most az egyszer fején találta a szöveget. A tévé képernyőjén (olyan trükk ez, amit sem Carlos, sem senki más nem értett) minden alak úgy nyúlt meg, akár a krokettmassza a sodrófa alatt, míg csak ketté nem szakadt, majd villódzó, színes csillagok töltötték be a képernyőt, s ha ez trükk volt, akkor a Rambo II. volt visszafelé nézve, a csillagok az ismétlődő Fefita, Fefita ki-

áltások ritmusára remegtek, ami lassított felvételen hangzott, s a lelkesült hangok kerek kövekké válva zuhantak a szakadékba.

Most már a lakásomban vagyok. Ha el kellene mondanom, hogyan jöttem el Fefita ünnepségéről, nem merném, tekintve, hogy a bennem tomboló állati düh még gyanús színben tüntetne fel a társadalom szemében. De kijöttem, ez volt a legjobb megoldás, nem?

– Nézd, mit hoztam neked.

Oscar nem válaszol. Úgy néz rám, mint aki tréfától tart.

– Műanyag csont. – Addig lóbálom a levegőben, míg végül Oscar farka mozgásba lendül, úgy látszik rászánta magát, hogy megkockáztatja a csapdába esést.

– Látod, hogy mindig gondolok rád? – Odadobom neki, két lábra áll, és egyből elkapja.

– Edd meg, Oscar... ez a csont egyenest Miamiából jött!

Oscar rám néz, majd megszaglássza a gyárilag készült csontot. Észreveszi, hogy ez valami furcsa dolog, de azért megragadja, és eldugja a karosszék alatt.

– Ha tudnád, mi mindenben mentem keresztül, azért jöttem ilyen későn. – Leülök a karosszékbe, vele szemben. – Tudom, hogy ma vasárnap van, és a megállapodásunk szerint a vasárnapokat neked szentelem, de...

Oscar nagyot harap a műanyagba, ekkor eszembe jut, hogy van a zsebemben egy kenyér, és előveszem.

– Sok mindent kell neked mesélnem a szomszédságról. – Liszt-darabkákat harapdállok.

Még egy késdőfés, és a technológiai fejlődés mágikus mintadarabja apró darabokra zúzódik kínai kutyám erős fogai között.

– Az az első elmesélni valóm, hogy a házban lakik egy igazi sheriffnő.

– Egy sheriffnő? – Kérdi Oscar, és abbahagyja a csont rágcsálását, melyet mellső lábai között tart, majd néhány másodpercre a fülét hegyezi és félre billenti a fejét.

– Nemcsak az igazi vadnyugaton történnek dolgok.

– De egy vasárnap mégis fontosabb, mint egy sheriffnő – vizsgozza a tüzet, mielőtt megrohamozná a csontot, ami úgy ropog, mint a pörkölt mogyoró.

– Igen, ez igaz.

– És... második? – kérdezi, anélkül hogy kieresztené a falatot a szájából, ezért is nyelte le az a-t, amitől azért a kérdés kérdés maradt.

– Részt vettem Fefita fogadásán.

Oscar láthatóan nem tudja, miről van szó.

– Muszájból, de részt vettem. – Leszakítok egy darab kenyeret s megfogom a másik darab technológiai vívmányt, ami leginkább őseink jukka-lepényére emlékeztet. Oscar eközben békén hagyja a csontot, és hevesen vakarja az egyik fülét, amit majd később meg kell nézmem.

– És ki az a Fefita?

– Fefita?... nem nagyon tudom. – Ismét a csontot ropogtatja, kinyilvánítva, mennyire harap a fejlődésre. – Lehet, hogy ez a Fefita is olyasmi, mint az a készülék, amit a tévéhez kapcsolnak, hogy filmeket nézzenek. – Egy ültőhelyemben befalom a kenyerem maradékát, lelkipurdalás nélkül, mivel Oscar még egy darabig elrágódhat a csonton.

– Áh, igen – ezt két nyelvcsapás közben mondja, s a csont szemlátomást zsugorodik.

– Igen, Oscar, Fefita egy... hogy is mondják?... videó vagy video?.

Erre Oscar, aki eléggé titokzatos figura, morog valami hangzatos szitkot, én pedig elhatározom, hogy mentális egészségem érdekében kihasználom, ami még hátra van a vasárnapból, s miközben felkelek, hogy egy pohár vizet töltsek magamnak, egy irgalmatlan hangú *tumbadora* bőrébe csapott bele valaki a lenti lakásban, hogy megértem: a valóság nem hisz sem vasárnapokban, sem helyesírási bizonytalanságokban, és hogy egy ékezet ide vagy oda, mit sem változtat a világ menetén.

DOBOS ÉVA FORDÍTÁSA

Önt Mariának hívják?

– Hogy hívnak?

– Marília.

S mert annyi ezer Marília van a világon, rád mosolyogtam. Bár közönséges mosoly volt, azt hiszem, valami beleakadt az agyadba és a kezedbe, mert a kezekben lévő táviratmodell kishajó formájában végezte.

– Szóval Mariának hívnak... Marília, csak így magában?

Persze, csak trükk volt, hogy tovább beszélgethessünk. Valójában nem volt könnyű belenézni zöld szemedbe. Bevallom, jobban szerettem volna, ha barna a szemed.

– Marília Nodarse.

Eltöprengetem a vezetékneveden. Így első látásra, nyugodtan megszemlélve, szép voltál. Gondosan megformált tested olyan volt, akár egy jó vers.

– Hajózni fogsz?

– Nem szoktak sikerülni a papírhajók.

Csináltam neked egyet egy füzetlapból. Nevettél. Megértettem, hogy a hajó szörnyen csúf lett. A szád valami egészen különös volt. Nevettél, és az is egészen különös volt.

– Sürgős a táviratod?

– Nem. Egy nagynénémnek szól, Havannába.

– Utolsó éves egyetemi előkészítő vagy?

– A szoknyámról jöttél rá?

– Igen.

A kis Los Palacios-i postahivatal zsúfolásig tele volt. Könnyű szellő enyhítette valamelyest a várakozást és a verejtékezést az 1965-ös év forró nyarán.

– A tanárok közül való vagy, akik *boniatót* szednek?

– A vezetőjük vagyok.

– Áh...

– Akarsz segíteni?

– Miben?

Kivettem a táskámból a kétszáznegy táviratmodellt.

– Ne rémülj meg... már kitöltötték őket.

– Be kell zárniuk a postát, ha foglalkozni akarnak veled.

– Csak egy kis segítség.

– Jól van.

Miközben segítettél, arra kértelek, beszéljünk Mozartról, mert szeretted a zenéjét. Vitatkoztunk a történelemlről; alapos tudásod volt. A megannyi érdekes téma közt, (bizonyos szavak eredetére is kitértünk), jutott időnk a te csaláodra és az enyémre is. És milyen meglepő: amikor feladtuk az utolsó táviratot is, és kifizettük a számlát, szükségét éreztük, hogy ne vegyünk búcsút egymástól. Teknőc-lépésekkel araszoltunk el a kisablaktól.

– Menned kell?

– Most már muszáj.

– Óráid vannak délután? – kérdeztem, csak, hogy kérdezzek valamit, vagy inkább, hogy időt nyerjek.

– Tényleg annyi lány van ott, ahogy mondtad?

Már másodszor éreztem úgy, hogy érdeklődsz a dolgaim iránt. Azt feleltem, hogy igen, hogy kétszáz millióan vannak a táborban, hozzátevé, hogy a lányok alighanem kétszáz millió vőlegényt hagytak Havannában. Ez nem tetszett neked. Abból tudtam meg, ahogyan a szádát összeszorítottad, a szádát, csodás tested e különleges részét. A békákra és a rémült sikolyokra tereltem a beszélgetést. Elsoroltam a begyűjtési verseny számadatait. Megemlítettem, hogy galambok szállnak a traktor által a földből kifordított *boniatókra*... A levegőbe rajzoltam az estéknéti táború alakját, beszéltem a minden esti dalról, a tekintetekről, az álomról, amit hajnalig dédelgetünk az ágyban.

– Mikor mégy el?

A kérdés elszomorított. Kegyetlenül rossz volt elgondolni, milyen kevés napom van hátra, most, hogy ott remegtél a szememben. Végül egy vállrándítással feleltem.

– Találkozunk?

– Persze.

– Látod azt a kékre festett faházat?

– A guajava bokor mellett?

– Ott lakom.

– Meglátogatlak.

Sajnálom, de nem tudom, kezét nyújtottunk-e egymásnak, vagy csak elköszöntünk. Be kell vallanom, ritkán nézett rám nő ilyen tiszta tekintettel. És éppen ez a tekintet az utolsó, amit őrzök rólad.

A táborba visszamenet, irdatlan zivatar söpört végig a földiken. Lépteim beleragadtak a sárba, de lassan-lassan odaértem. A szállítás hatalmas hátsó kapujában mintha csak két légy lett volna az Atlanti Óceánon a gazdaság két teherautója, amelyek elindultak, hogy

fölvegyék a diáklányokat. A vihar nagyon barátságtalan arcot mutatott. Az esőcseppek átfúrták a szállás cinktetejét. Miközben néhány rizses zsák tetejére telepedtem, ezüst kígyó vájt gigantikus barázdát az égen. Lecsapott az átkozott villám. Az ég vad üvöltése egészen elkábított. Éreztem, mint fut végig a falakon az elektromosság. Újabb villámok csaptak le körbe-körbe. Hiába is próbáltam kikémlelni, merre járhatnak a legyecskék. Fölkeltem, és járkálni kezdtem a vaságyak között. A viharlámpák szárazon maradtak. Fogtam a puskámat és öt töltényt. A zónába behatoló ellenforradalmárok, mint erre a gazdasági vezető figyelmeztetett, potenciális veszélyt jelentettek.

– *Mikor mégy el?*

Éhes voltam. A posta miatt elmulasztottam az ebédet. De nem hibáztattalak. Ebben biztos vagyok.

– *Látod azt a kékre festett faházat?*

Az Isten verje meg a villámokat és a viharokat!

– *Találkozunk?*

Olyan magasan állt a víz, hogy a patkányok ezrével nyüzsögtek a kapuban. Mi lesz itt, ha megjönnek a diáklányok! Amikor akkora villámok csaptak le, hogy még a bátrak bátra is halálra rémült volna, rád gondoltam. Rád gondoltam, emlékszem, hogy rád. Gyönyörű lány voltál. Biztos, hogy rád gondoltam.

– *Mikor mégy el?*

Gyomromban érzem a repülőgép lökéseit. Egy műszaki késedelem miatt, hajnalban repülünk. A hidegfront viharos széllokései nekifeszülnek a magasban szálló gépnek. Ön azonban szendereg mellettem. Talán fáradtabb, mint gondoltam, azért teszi. Szendereg, és nem veszi észre, hogy nézem. De hát, miért is nézem? ... Csak nem...

– *Találkozunk?*

Micsoda rejtély! Megmozdul az ülésen, és arca közelít az enyémhez. Most nem a repülőgép lökéseit érzem a gyomromban. Ugrok egyet a semmibe. Kénytelen vagyok tizenegy évvel azelőtti szemmel nézni őt. Nézem, amennyire csak bírom. Nézem. Semmi sem gátol benne, a szeme sem, amelyet nem akarok látni, mert tudom, hogy halott az a szempár. Ön ott lélegzik mellettem, s a legkevésbé sem törődik azzal a villámmal, amely megsemmisítette, ott a guajava bokor mellett. *Találkozunk?* Tizenegy év telt el, ami nem elég ahhoz, hogy megöregítsen egy arcot. Gyöttrődöm. Tudom jól. Különös gyötrelmem ez. Igaz-e, vagy hazugság? A feje mögött, a kisablak üvege csurom víz. Fölállok a puskámmal, s az ablakhoz

megyek. A villámok fényében megpillantom a közeledő teherautókat. A tábor sötétbe borult. Elromlott az áramfejlesztő. Jó pár utas megkeresi a zacskót, és a szája elé tartja. A légikisasszony figyelmesen jön-megy az ülések között. A diáklányok leszállnak a teherautókról. Ön szendereg, ők pedig csöndben szállnak le, még akkor sem sikoltanak fel, amikor békát tapos el csizmájuk az özönvízben. Idegeik megdermedtek a félelemtől. Ön megmozdul, s fejét a kisablak felé fordítja... Nem bírom tovább. Meg kell érintenem a karját. Másnap későn érkezett a hír, hogy elmegyünk. Miért nem ébred fel, és néz rám, miért nem hallgat meg és néz önmagára? Azt akarom, hogy nézzen rám! Látnom kell a szemét. A szeme színét. Rám kell néznie! Hallania kell, hogy a ravatalozó előtt minden erőm elhagyott. Tizenegy év. És most látok valakit, aki ennyire hasonlít rá. Megmozdul. Előre nézek. Tudom, hogy kinyitja a szemét, és elhelyezkedik az ülésen. Továbbra is előre nézek. Aztán rám néz. Ránézek. Mint aki ráébredt valamire. Nem lehet, hogy zöld szeme legyen. Nem bírom tovább. Mielőtt a fájdalom összeroppantaná a mellkasomat, megkérdem tőle:

Önt Mariának hívják?

Épp mondani akart valamit, de akkor megszólalt a légikisasszony hangja, aki közölte velünk, hogy 9 fokos hőmérsékletre számíthatunk. Ez volt az utolsó, amit hallottam, mielőtt a fájdalomtól fuldokolva meghaltam volna. Vagy talán nem is ez volt az utolsó, hanem a sikolya, a közeledő hangok, a szavai, ahogyan magyarázatot próbált találni a dologra.

Kár, hogy ön halálom után öt perccel kivette zöld kontakt lencséjét, és a tokjába rakta. Ilyen pillanatokban egy halott sikolya annyit ér, mintha egy hangya kiáltana.

DOBOS ÉVA FORDÍTÁSA

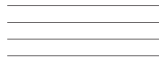
Tartalom

<i>Elbeszélések a Rendkívüli Időszakról / 5</i>
A Rendkívüli Időszakban megjelent nő vagy a világ legnagyobb revolvere / 7
Kígyós karkötő / 13
Vészhelyzet esetén húzza meg a kart! / 19
Ami benned rekedt / 29
Tiszta fül / 30
Vídeo vagy video / 39
Önt Maríának hívják? / 51

Készült 300 példányban

Ez a

példány

<http://www.zfuzetek.freeweb.hu>

ISBN 963 460 029 8

ISSN 0866-4420

Felelős kiadó a szerző
Felelős szerkesztő Tabák András
2004 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza
Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság

250 Ft

Az érintést, e helyezkedési kísérlet melléktermékét, immár sokkal konkrétabb közeledés követte. Arról, hogy mi van tőlem *délre*, csupán homályos sejtésem volt, vagy inkább olyan érzésem, mintha a hátam mögött egy halvány és finom árnyék húzódna meg csendesen, aki velünk együtt hallgatja az acélkerekek küzdelmének fémes és egyhangú szonátáját. Végül egy hát határozott mozdulattal a hátamhoz simult, hozzáillesztve csontjait az enyémhez, hogy aztán teljesen nekidőljön és megpihenjen rajta. Amennyire csak bírtam, elfordítottam fájó nyakamat, és homlokom, orrom és ajkam sűrű, fekete női haj erdejébe tévedt. A fáradt nőstény illata váratlanul támadt rám, tartósan rám telepedett, anélkül, hogy engedélyt kért volna rá. Ezután finoman megfordult, és kemény dróthaja izgatón végigseperte arcomat, egészen a fülemig.

